

Адыгеир шъхьафит зашIыжьиыгъэр илъэс 68-рэ хъугъэ

Лыхъужьиныгъэу зэрахъагъэр цIыфхэм ащыгъупшэщтэп

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгеим нэмыц-фашист техаклохэр зырафыжьиыгъэхэм ия 68-рэ илъэс фэгъэхьыгъэ Иофтхъабзэхэр мы мафэхэм тиреспубликэ ичIыплэ зэфэшъхъафхэм ащызэхашэх. Мыщ епхыгъэу Хэгъэгу ззошхом щыфэхыгъэ тидзэкIоллхэм ясаугъэтэу МыекIопэ дэкIыгъом дэжъ шытым тыгъуасэ цIыфыбэ кыщызэрэу-гъоигъ. Ахэм ахэтыгъэх Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, къулыкъу, ведомствэ ыкIи ГъэлорышIапIэ зэфэшъхъафхэм япащэхэр, ветеран организациехэм ялыкIохэр, нэмыкIхэри.

Тихэгъэгу, тихэку шъхьафит зышIыжьиыгъэ дзэкIоллхэм зэрахъгъэ лыхъужьиныгъэр цIыфхэм зэрашъы-мыгъупшэщтыр, заом щыфэхыгъэхэр егъэшIэрэ шIэжъэу тыгу зэрилъышт-

хэр кыхагъэщызэ, къээрэу-гъоигъэхэр зы такыкърэ афэшъыгъуагъэх. Нэужым саугъэтым екIоллагъэх, къэгъагъэхэр кIэлъыралъхъагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

ИкIулыкъу пшъэрэу щысэтэхышIэу зэригъэцIагъэр, илъэсыбэ хъугъэу гутыныгъэ фыриIэу Иоф зэришIэрэм ыкIи IэпIэсэныгъэшхо зэрэхалым афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэ-шъошагъ Батмэн МулиIэт ГъучIыпсэ ышхъум, ТэхъутэмкIое районмкIэ ОВД-м иотдел ипащэ.

Уасэхэм атегушыIагъэх

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан уасэхэм-рэ тарифхэмрэ къэралыгъо ГъэлорышIапIэ ялэу гъэпсыгъэнхэм-кIэ АР-м и ГъэлорышIапIэ ипащэу Псылушхо Юсыф тыгъуасэ ИофшIэгъу зэлукIэгъу дырилагъ.

Мы аужырэ мазэхэм коммунальнэ фэло-фашIэхэм ятарифхэм, гъомылапхъэхэм ауасэ хэпшыкIэу кызырэхъагъэ республикэм игъэцIэкIэ хэбзэ органхэри, цIыф кызырыкIохэри зэригъэгу-мэкIы-хэрэр Президентым пэублэм кыхигъэ-шыгъ. Ахэр зыпкъ игъэуцогъэнхэм пае пшъэдэкIыжъ зыхьынэу агъэнэфэгъэ Гъэ-лорышIапIэм ИофшIэн зэрэзыхишэрэ шIыкIэм бэ зэрэпхыгъэр республикэм ипащэ кыIуагъ. Непэрэ мафэхэм яхуIлэу ащIэ Иофэу ашIэрэм кыкIэлупчIагъ.

Псылушхо Юсыф кызырэхигъэщы-гъэмкIэ, коммунальнэ фэло-фашIэхэм ята-рифхэм альэныкIокIэ федеральнэ гупчэм ышIыгъэ унашъохэм Адыгеир ашIокIы-

гъэп, шапхъэу щыIэхэм адиштэу япшъэ-рылхэр агъэцIагъ. Гъомылапхъэхэм за-кыфэбгъэзэжьиым, хъалыгъум ыуасэ кыдамыгъэкIоен альэкIыгъэм, хэтэ-рыкIхэм, пхъэшъхъэ-мышъхъэхэм, кру-пэхэм, нэмыкI продукцияхэм лъэшэу кыахъуагъ. ГумэкIыгъоу къэуцугъэхэр дэгъэзыжьиыгъэнхэм пае ГъэлорышIапIэм джырэ лъэхъан Иофтхъэбзэ гъэнэфагъэ-хэр зэхещэх. ГушIэп пае, картофым ыуасэ къэгъэIыхыгъэным фэшI, ар оп-тэу къащэфынышъ, бэдзэрхэм ателъ уасэ-хэм бэкIэ нахъ пугтэу республикэм ичIы-плэ зэфэшъхъафхэм ащыIуагъэкIып гу-хэлъ яI. НэмыкI гъомылапхъэхэм альэ-ныкIокIи ащ фэдэ екIолIагъ агъэфедэнэу ары зэрагъэнафэрэр.

ГумэкIыгъом идэгъэзыжьиын социальнэ мэхъанэшхо зэриIэр Тхьаклушынэ Аслъан кыхигъэщызэ, республикэм игъэцIэкIэ-кIо хэбзэ органхэм, ГъэлорышIапIэмэ яИофшIэн джыри нахъ агъэлъэшынэу кы-фигъэпытагъ.

(Тикорр.).

Президентым изэлукIэгъухэр

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхьаклушынэ Аслъан АР-м информатизациемкIэ и Гъэ-лорышIапIэ ипащэу Андрей Берестовыр тыгъуасэ ригъэблэгъагъ. УФ-м и Президент субъектхэм пшъэрэу къафигъэуцугъэм диштэу илъэскIэ узэкIэлэбжъмэ Адыгеим щызэхашэгъэ структу-рэм Иофэу ышIагъэм, зэшIуихыгъэм, тапэкIэ анахъэу ыналэ зытыригъэтын фэе лъэныкIохэм ахэр атегушыIагъэх.

Республикэм ипащэ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, АР-м и электроннэ Прави-тельство гъэпсыгъэныр, электроннэ шIыкIэм тетэу документхэр гъэзекIогъэн-хэр ыкIи ахэр зэгъэзэфэ-гъэнхэр ары ГъэлорышIа-плэм пшъэрэу шъхъагъэу илагъэр.

АР-м и Президентрэ ми-нистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации 2010-рэ илъэсым мыщ фэдэ шIы-

кIэм зэрэтэхъагъэхэр ыкIи 2011-рэ илъэсым щылэ ма-зэм и 1-м кышщегъэжъагъэу ар агъэфедзэ Иоф зэрэшIэ-рэр Андрей Берестовым кыIуагъ. Джырэ уахътэ къэралыгъо фэло-фэшIэ 78-у Адыгеим щызэшIуа-хыхэрэм япхыгъэ къэбархэр региональнэ порталым ита-хагъэх. АР-м и электроннэ Правительство хъхъоныгъэ-хэр ышIыхэмкIэ гумэкIы-гъо шъхъагъэу къэуцурэр ин-

формационнэ-коммуника-ционнэ технологиехэм альэныкIокIэ Иоф зышIэн зылъэкIышIт специалистхэр чIыплэ зыгъэлорышIэжьиын органхэм икIу фэди-зэу зэрямыр ары.

Илъэсым кыкIоцI Гъэ-лорышIапIэм зэхэшэн Ио-фыгъохэр зэрэзэшIуихы-гъэм уигъэрэзэнэу щытмэ, джы охътабэ тырамыгъа-шIэу ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ пшъэрэу хэр зэкIэри агъэцIэкIэнхэу, ми-нистерствэхэм, къулыкъу-хэм, ведомствэхэм, нэмыкI структурэхэм электроннэ документхэм ягъэзекIонкIэ зэпхыныгъэ яIэным дэлэ-жъэнхэу Тхьаклушынэ Аслъан А.Берестовым фигъэ-пытагъ.

(Тикорр.).

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ияшъэныкIорэ тфы-рэ зэхэсыгъо 2011-рэ илъэсым мэза-ем и 25-м щыIэщт.

Зэхэсыгъом зышхэплъэщтхэ Иофыгъо-хэм мы кыкIэлъыкIохэрэр ахагъэхъа-гъэх: законопроектхэу «Транспорт ин-фраструктурэм иобъектхэу пстэуми зда-гъэфедэхэрэм цIыфхэр жъугъэу зыхэлэ-жъэрэ Иофтхъабзэхэр зэрэшъэхашэрэ шIыкIэм ехыIлагъ», «ЗэлукIэхэр, ми-тингхэр, демонстрациехэр, пикетхэр зы-щызэхашэнхэ фимыт чIыплэхэм яхы-лагъ», «Къэлэ гъэпсыкIэ зиIэ поселкэу Каменноостскэр къоджэ псэупIэ-пос-селкэхэм ахэлъытэгъэным ехыIлагъ» зыфилохэрэм аперэу ахэллэгъэныр; Адыгэ Республикэм и законхэу «Адыгэ Республикэм икIэралыгъо граждан къулыкъу ехыIлагъ», «Адыгэ Респу-бликэм имировой судьяхэм яхыIлагъ», «Адыгэ Республикэм бюджет Иофыр зэрэщызэхашэрэм ехыIлагъ», «2011-рэ

ильэсымкIэ ыкIи план пIалъэхэу 2012-рэ, 2013-рэ илъэсэхэмкIэ шIокI зимыIэ медицинэ страхованиемкIэ Адыгэ рес-публикэ фондым ибюджет ехыIлагъ», «Ветеринарием епхыгъэ Иофыгъо заулэ Адыгэ Республикэм щызэшIохыгъэным ехыIлагъ» зыфилохэрэм зэхъокIыны-гъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхьыгъэхэр, Адыгэ Республикэм и законхэу «Адыгэ Республикэм икIэралыгъо мылтыку игъэ-зекIон ехыIлагъ» зыфилохэрэм ия 5-рэ статья зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэр, «Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цIыф куп заулэмэ социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэным ехыIлагъ» зыфилохэрэм ыкIи нэмыкI Иофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м хэт Залышхоу зэхэсыгъохэр зыщызэхашэрэм сыхъатыр 11.00-м ащ ИофшIэн щыригъэжъэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Анатолий ИВАНОВ

Агу къагъэкIыжыгъ

Мэзаем и 18-м Адыгеим фашистыдзэхэр рафыжыыхи, хэкур шъхафит зашIыжыгъ маф. Мэзаем и 23-р хэгъэгум иухъумако и Маф. А мэфэкI-хэм афэгъэхыгъэ Иофтхьабзэхэр мы мазэм зэхашх. Ахэм ащышху мэзаем и 18-м, пчэ-дыжым, зэхэтху Зэкъошныгъэм игупчэ IукIыхи, машинэу автопробегым хэлажэхэрр ежыагъэх. Иофтхьабзэм хэлэжыагъэх Хэгъэгу зеошхом иветеранхэр, дзэкIолIхэр, ныбжыкIэхэр.

Урысыем и ДОСААФ ишъолъыр отделениеу АР-м щыIэм итхьаматэу Барцо Тимур къы-зериIуагъэмкIэ, зор зыщыкIогъэ чIыпIэхэр къаIухьагъэх. Гъогуанэр зэкIэмкIи километри 150-рэ фэдиз мэху. Мыекъуапэ

икIынхэшх, Джэджэ районым клоштых, ащ ыуж Красногвардейскэ районым, етIанэ Теуцожь районым, Адыгэкалэ ыкIи ТэхьутэмькIое районым къащыуцштых.

Аужырэ нэмыц купыр къуаджэу Хьаштык дэжэ зыщы-зэхакъутагъэр. Арышх, патри-

отическэ Иофтхьабзэхэр ащ щыклоштых. Къынэу анэгу кIэ-кIыгъэр, лыхъужыныгъэу зэ-олIхэм зэрахьагъэр агу къагъэкIыжыгъ, ныбжыкIэхэм къафалотагъ.

(Тикорр.).
Сурэтыр Iэшынэ Аслъан тырихыгъ.

Электроннэ дневникхэр яIэщтых

УФ-м иинформационнэ общест-вэ хэхьоныгъэ егъэшIыгъэным фэгъэхыгъэ унашхоу Къэралыгъо Советым ипрезидиум ыштагъэм къызэрэдилыгъэ-рэмкIэ, 2012-рэ ильэсым зэкIэ еджапIэхэр электроннэ дневни-кым исистемэ техьаштых. Ащ фэгъэхыгъэ семинар шIэныгъэ-хэм зыщахагъэхьорэ Адыгэ республикэ институтым мэзаем и 17-м щыIуагъ. Ащ хэлэжыагъэх республикэм иеджапIэхэм япа-щэхэр, якIэлэегъаджэхэр, инсти-тутым илофшIэхэр, Краснодар щыIэ партнер къутамэу «Корус Консалтинг» зыфиIорэм илIы-клоу Дмитрий Алексеевыр.

Обществэм хэхьоныгъэ ышIэу зырегъажьэм, компьютерым чIыпIэшхо шIэныгъэми, произ-водствэми, гъэсэныгъэми зэра-щиубытыгъэм имызакою, щы-Iэныгъэм зэрэпсау куюу ху-цуагъ. Джы цIыфым игъэсэны-гъэ зынэсырэр ащкIэ ашы. Ти-республикэ гъэсэныгъэм иуч-

режденихэу итхэр компьютер ыкIи нэмыкI техникаIэмкIэ зэ-тырагъэпсыхьанхэм илоф лъэшэу ыуж итых. Ащ фэлорышIэх рес-публикэ ыкIи муниципальнэ бюд-жетхэр.

АР-м гъэсэныгъэмрэ шIэны-гъэмрэкIэ и Министерствэ ило-фшIэу Мамыщ Юрэ республи-кэм ит еджапIэхэм яинформаци-оннэ зытет ильэс къэс зэрэха-гъахьорэм къытегушыIагъ. ЫпшгъэкIэ зигугъу къэсшIыгъэ унашхом тегъэпсыкIыгъэу «КIэ-лэеджаком иIэлектроннэ днев-ник» зыфиIорэ системэм (нэб-гыр пэпчкIэ компьютер иIэн фаеу хьущт) республикэм иеджэпIэ заулэ ушэтын фэдэу тырагъэ-хьанхэм министерствэм Иоф зэ-рэдишIэрэр ащ къылуагъ. Джащ пае «Корус Консалтинг» илIыкло игъэкIотыгъэу система-кIэм къытырагъэгущыIэнэу къырагъэблэгъагъ.

Дмитрий Алексеевым слайд кIэклэу къыгъэхьаырыгъэр къэ-зэрэугъоигъэхэм къаригъэ-лэгъугъ. Ны-тыхэм, кIэлэеджа-ком, еджапIэм азыфагу зэпхы-ныгъэ илIынымкIэ электроннэ дневникым мэхьанэшхо иI. Пред-мет пэпчкIэ уисабый иIэ оцен-кэм улъыплъэн плъэкIышт, еджапIэм мыкIуагъэми къыра-тыгъэ гъэцкIэжыныр ибгъо-тэшт, мафэхэр блигъэкIыгъэхэми улъыплъэшт. КIэклэу къэпIон хъумэ, егъэджен Иофыр бэкIэ къыгъэпсынкIэштэу, амалышIоу ар бэмэ алыгъэ. Гъэсэныгъэм хэ-лэжыкIэ лъэныкIэ пстэумкIи а шыкIаIэм шIуагъэу пылхэм хьакIэр къаегушыIагъ.

Иофтхьабзэм хэлэжыгъэ кIэ-лэеджаком хэм зыгъэгумэкIыхэр упчIабэ ащ ратыгъ, джэуапхэри агъотыгъэх. Ау ащ зэрэдыра-мыгъэштэгъэ лъэныкIохэри къыхэкIыгъэх.

ИЭШЫНЭ
Сусан.

ШЪУНАIЭ ТЕШЪУДЗ!

Рецепт имыщыкIагъэу

Наркотикхэр хэбзэнчэу гъэзеклогъэнхэм пэуцужыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм икъу-лыккIу иофышIэхэр Мыекъуапэ иаптекэ 11-мэ ащыIагъэх Iэзэгъу уц IуачIэу «сибутрамин» зы-хэлъ препаратэу «Линдакса сибутрамин» зыфиIорэр ахэм зэращэрэ шыкIэр ауплъэкIуным пае.

КъызэрэчIэкIыгъэмкIэ, а пре-паратэу лъэпIэлаеу щыгым анахьыбэу къыкIэупчIэхэрэр, зыщэ-фыхэрэр бзылфыгъэхэр ары. Ахэм зыхагъэкIынымкIэ, нахь оды зашIынымкIэ а препаратыр амалышIоу алыгъэ. Ащ ирекла-мэ къызэрэщиIорэмкIэ, «...лъэ-шэу цIыфым хэмьхьонымкIэ ар амалышIу. А препаратым хэлъ сибутраминым ишIуагъэкIэ, цIыфыр мэлэкIэ лIэрэп, бэ ыш-хын ыльэкIырэн...»

Ау мы препаратыр бгъэфедэ-ным ыпэкIэ врачхэм уякIолIэн, уяупчIын, консультации къаIпхын зэрэфаер а бзылфыгъэхэм зы-щагъэгъушх. Ари имыкIоу, ап-текэхэм ащылэжэрэ фармацевт-хэм «гу лъатэрэн» рецепт шы-мыIэу, ар цIыфым врачхэм къыфырамытхыкIыгъэу шIэн узэ-рэфимытым. Наркополицейскэхэр зычIэхьэгъэ аптекэхэм зэкIэми препаратыр шъхафитэу, рецепт имыщыкIагъэу ащашхэщыгъ.

Мыщ дэжым къыщыхэдгъэ-

щын препаратэу «сибутрамин» вещество анахь IуачIэхэм ахэ-лыгъэгъэным фэгъэхыгъэу нар-котикхэм ренэу алыплъэрэ Ко-митетым изэхэсыгъо 2006-рэ ильэсым зэрэщыздаштэгъагъэр, клиническэ ушэтынхэм къызэ-рагъэлэгъуагъэмкIэ, ар психо-стимуляторхэм ахэплъытэнэу зэрэщытыр, ащ фэдэ унашхо зэрэщыIэр. Ау ащ емылгыты-гъэу, Мыекъуапэ иаптекэ 11-мэ а препаратыр пэрыохъунчэу ащыIуагъэкIыштыгъ.

Препаратыр зыгъэфедэгъэ бзылфыгъэхэм ащыщхэм зэ-хашIагъэми специалистхэм зы-щагъэгъозагъ. Ахэм янахьыбэм хагъэунэфыкIыгъэ препаратым оды уишIын зэримыльэкIырэр, ау бэрэ зыгъэфедэхэрэр ащ зэ-ресэхэрэр, наркотикым ар зэрэ-фэдэр. Сыда пIомэ цIыфыр чэш-zymaфэм къыкIоцI сыхьати 3 — 4 нахь чыен ыльэкIырэн, жэкIоцIыр псынIкIэу мэукъэпы, лъыр лъэшэу дэIуае, шъхьэр

мэуназэ, цIыфыр щыгъупшалэ мэху, инервэхэри зIэхьэх, тэ-рэр дэдэу мыкIошхоуи мэху. Мыхэр зэкIэ уахътэ тешIэмэ «текIыжынынху», кIодынху а препаратым кIыгу инструкци-ем къыщеломы, арэуштэу щытэп. ЦIыфыр ащ есэ наркотикым фэ-дэу, ясэжыкIы ыпшгъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ зэхьокIыныгъэу иор-ганизмэ фэхьугъэхэми.

А препаратыр къыдзэыгъэ-кIырэм (компаниеу «Зентива а.с.» (Чехиер) ащ игъэфедэн къызыдихьын ыльэкIыштхэр зэкIэ къепчых, ыушгъэфырэн. Ар ильэсым нахьыбэрэ бгъэфедэныр щынэгъончэу зэрэщы-мытыри къеIо. Ары а препара-тыр врачхэм къырамытхыкIы-гъэмэ, аптекэхэм ащэнхэ фимыт-хэу, бланк хэушъхафыкIыгъэкIэ ар къатIупщын фаеу законода-тельствэм зыкIишIыгъэр.

Шъузыфэсакыжэ, зыщышъу-ухъум зиягъэ къышъокIыштым, псаумэ ары цIыфыр зыдахэр.

УФ-м и ФСКН Краснодар краймкIэ и Регион гъэIорышIанIэ АР-мкIэ и Къутамэ къытIэкIыгъэхьэгъэ материалхэр къызыфигъэфедзэ зыгъэхьаырыгъэр ЖАКIЭМЫКIО Аминэт.

Тыфэгущо!

Нэхэе Яхьые ыкIоу Хьазрэт псауныгъэ пытэ иIэу, бэрэ-чэтныгъэр игъэшIэ гъогоу, хьалэлэу иунагъо, ильэпкы, ихэгъэгу афэлажэзэ ильэс 55-рэ зэрэхьугъэмкIэ тигуапэу тыфэлъаIо.

Хьазрэт, лъэпкы гупшысэр умыгъэкIуасэу, иунагъо хьа-рым зыщыушъомбгъоу, насыпыр иль зэпытэу, уишъа-охэр цIыфыгъэмрэ адыгагъэмрэ яльэгъо дахэ тет-хэу, уигухэлъышIухэр къыбдэхьоу, уишIушIагъэхэр цIыфхэм алыIэсхэу уигъэшIэ гъогоу бэрэ утетынэу тыпфэхьоху!

КъунчыкIохьаблэхэу Мыекъуапэ щыпсэхэрэм яобществэу «Гугъэм» икомитет.

Охьтэ гъэнэфагъэкIэ къызэтырагъэуцуагъ

Квартирабэу зэхэт унэхэр IыгъыгъэнхэмкIэ ыкIи гъэцкIэ-жыгъэнхэмкIэ тарифыр охьтэ гъэнэфагъэкIэ къызэтегъэуцо-гъэным илофэу гъэIорышIэкло компаниехэр кIэщакIо зыфэхьу-гъэхэм Мыекъопэ къэлэ админи-страцием дыригъэштыгъ. Мы къэбарым нахь игъэкIотыгъэу тыщигъэгъозагъ къэлэ админи-страцием къэбархэр цIыф жьугъэхэм алызыгъэлэсыр амалхэм зэпхыныгъэхэр адэшIы-гъэнхэмкIэ и ГъэIорышIанIэ илофшIэ.

Квартирабэу зэхэт унэхэм ябы-сымхэм коммунальнэ фэлэ-фашIэхэм апае атышт сомэ пчъа-гъэр зэрытхэгъэ квитанциер 2011-рэ ильэсым апэрэу къазы-фахьым ахэр гумэкI хэфагъэх, зэрэмыразэхэр альагъэлэсыгъ. Сыда пIомэ тарифхэр гурыгымкIэ процент 12—13-кIэ нахьыбэ хьугъэ. Къалэм щыпсэхэр цIыф-хэм нахь къафэпсынкIэным пае Мыекъуапэ ипащэхэм гъэIоры-шIэкло компаниехэм адырагъаш-ти, квартирабэу зэхэт унэхэр IыгъыгъэнхэмкIэ ыкIи гъэцкIэ-жыгъэнхэмкIэ тарифыр пIэ-лъэ гъэнэфагъэкIэ шагъэзыгъ.

А тарифыр квартирабэу зэхэт унэхэм ябысымхэм ежхэр зэрэ-фаехэу язэIукIэ шагъэнэфэн фае. Этажыбэу зэтет унэхэм ащыш-хэм ащ фэдэ зэхыхьэхэр ащы-кIуагъэх, къэнагъэхэм зэхашэн-хэу щыт. Арышх, гъэIорышIэкло компаниехэм яльэIукIэ охьтэ гъэнэфагъэм тарифхэм ятын къызэтырагъэуцуагъ. УнэкIоцI фэлэ-фашIэхэм ятарифхэм гъэфэбэпIэ пIальэр екIыфэкIэ зэхьокIыныгъэхэр афашIышты-гохэп, ащ ишIуагъэкIэ къэ-лэдэхэм хьарджэу ашIырэр нахь макIэ хьущт.

2010-рэ ильэсым коммунальнэ тынхэм апае Мыекъуапэ щыпсэ-урэ унэгъо мини 4-м ехъумэ суб-сидиуе сомэ миллион 38-рэ ара-тыгъ, ау джы зэрэхьугъэмкIэ, республикэм щыпсэхэу соци-альнэ IэпыIэгъу зыщыкIагъэхэм ащыщыбэр гумэкI хэфагъ — апэрэмкIэ, ахэм апэлъагъэхьан ахьщэ ялэп, ятIонэрэмкIэ, чIыфэ зэрэтелыгъым къыхэкIыкIэ субси-диехэр къызыфагъэфедэнхэу фи-тыныгъэ ялэп. Ащ фэшI Мые-къопэ къэлэ администрацием дэжэ хэушъхафыкIыгъэ комис-сие щызэхашагъ, ащ хагъэхьа-гъэх общественностым илIы-кIохэри. Комиссием хэтхэр къыкIокIырэ Иофыгъо пэпчэ хэллэщтых, нэужым унагъохэм чIыфэу ателъыр апщыныжы-нымкIэ IэпыIэгъу афэхьуштых, законом къызэрэдилыгъэр ахэм къаегфэрэ субсидиехэр къара-тынхэу гъэпсыгъэным Иоф дашIэшт.

Шъугу къэтэгъэжыжы 2011-рэ ильэсыр къызыхьагъэм къыщы-ублагъэу ЖКХ-м ифэлэ-фа-шIэхэм ятарифхэм зэхэубы-тагъэу процент 12—13 къазэрэ-хэхьуагъэр. Республикэр пштэ-мэ, гурыгымкIэ апэрэ кварталым тельытагъэу ар проценти 8,9-рэ хьугъэ, 2011-рэ ильэсым ыкIэ-хэм адэжэ ар процент 13,3-м нэ-сышт. Электроэнергием итариф проценти 8,9-рэ къыхэхьуагъ, къэлэдэхэмкIэ зы киловатт-сы-хьатым ыуасэ сомэ 3,06-рэ, къодждэхэмкIэ сомэ 2,14-рэ хьугъэ. Квартирэм изы квадратнэ метрэ тельытагъэу, къызэрагъэ-фабэрэм республикэм осэ анахь макIэу щыриIэщтыр сомэ 15-рэ чапыч 32-м къышегъэжыагъэу сомэ 31-рэ чапыч 97-рэм нэ-сышт.

КИАРЭ Фатим.

МэкъэгъэIу

2011-рэ ильэсым мэзаем и 10-м Урысые Федерацием и След-ственнэ комитет Адыгэ РеспубликэмкIэ и Следственнэ гъэIорышIанIэ Урысые Федерацием и Следственнэ комитет и Тхьаматэ иобщественнэ приемнэ къыщызэIуахыгъ, цIыфхэм ятхьаусыхэ тхыльхэу ыкIи янэмыкI тхыльхэу Урысые Фе-дерацием и Следственнэ комитет и Тхьаматэ ыцIэкIэ тхыгъэ-хэр ащ щаштэх.

Общественнэ приемнэр Адыгэ РеспубликэмкIэ Следствен-нэ гъэIорышIанIэ иаппарат къыфэгъэзэгъэ унэу мыщ фэдэ чIыпIэм шылэм къыщызэIуахыгъ: къ. Мыекъуапэ, Гоголым иур., 2, я 213-рэ каб.

ИофшIэгъу мэфэ псаум къыкIоцI цIыфхэр рагъэблагъэх. МылофшIэгъу мафэхэм сыхьатыр 10.00-м щегъэжыагъэу 13.00-м нэс цIыфхэм зафагъэзэн альэкIышт.

Апэ дэдэ Адыгеим самбэмкIэ бэнэкIо куп щэзэхэзыщагъэу, апэрэ тренерэу, педагогикэ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профес-сорэу КъудайкIо Мурат Рэщыдэ ыкъом идунай зэрихьо-жыгъэр гухэкIышхо ащыхьоу бэнэкIохэр ибын-унагъо фэ-тхьаусыхэх.

УРЫСЫЕМ и Президенту Дмитрий Медведевым 2008-рэ ильэсым, Ионыгом и 5-м, УФ-м и Федеральнэ Зэлулэ фигъэхыгъэ тхыгъэм кыщцелэ сэкьатныгъэ зилэ клэлэцлыкхуэ еджаплэм клонхэ зымылэкхуэ хэрэр еджаплэм зэрэшырагъэджэрэ шыклэм пэблагъэу яунэхэм гъэсэнныгъэ ащягъэгъотыгъэныр пшъэрылышхоу зэрэщытыр.

Ащкэ анахь шлуагъэ къэзытынэу ылгытагъэ яунэхэм арысхуэ компьютерхэмкэ Интернетыр агъэфедзэ клэлэцлыкхуэ рагъэджэнхэр. Ар лъэныкыо шхьалэу кыделдыгъэ лъэпкэ проектэу «Гъэсэнныгъэ» зыфи-лорэм.

Мыщ фэдэ егъэджаклэр зэхэщэгъэным фэлэжэрэ законхэр Урысыем 1992-рэ, 1995-рэ, 2005-рэ ыккы 2009-рэ ильэсхэм шаштагъэх. Ахэр сэкьатныгъэ зилэхэр социальнэу къэушымэгъэнхэм, технологияклэхэр агъэфедэхэзэ яунэхэм арысхуэ егъэджэгъэнхэм, федеральнэ бюджетым кыккы субсиди-хэр УФ-м исубъектхэм ябюд-жетхэм кьафэклонхэм ыккы нэмыкхэм яхьыллагъэх.

Адыгэ Республикэмкэ ащ фэдэ унашгъохэр мызу-мытлоу министрэхэм я Кабинет, АР-м гъэсэнныгъэмрэ шэныгъэмрэккэ и Министерствэ аштагъэх. Сэ-кьатныгъэ зилэ клэлэцлыкхуэ еджаплэм клонхэ зымылэкхуэ клэлэгъэджэхэр кызыфакло-щтыгъэхэм ащыщэу мыгъэ апэрэу нэбгырэ 23-рэ яунэхэм арысхуэ Интернетыр агъэфед-дзэ рагъэджэхуэ аублагъэ. Клэлэцлыкхуэм яакъылкэ шыклагъэ ялэп, ау еджаплэм клохуэ бэрэ къэтынхэ альэ-кы-нэу щытхэп. Зым шъоушыгъу узыр хьылтэу къеузы, адрэм эпилепсие ил, ящэнэрэм ша-гу-цлыкхуэ фэлыгырэп. Ау ялор-рэр псынклэу кьагурэлэ, еджэн-хэ зылэкхуэ клэлэцлыкхуэ. Мы чыплэм егъэджэныр зэхэ-зыщэхэрэм кышчыдалдыгъэ клэлэцлыкхуэ япсауныгъэккэ компьютерым клэрысынхэ альэ-кы-штыгъэ.

Клэлэджаклохэм яегъэджэн изэхэщаклохэм клэлэцлыкхуэм Конституцием кьаритырэ фи-тыныгъэхэр гъэцкэлэгъэнхэ зэр-фаер, клэлэцлыкхуэ ежэ яшлоигъоныгъэккэ проектым кыххэлэжэгъэнхэ зэрфаер, сабийхэм япсауныгъэ изытет елытыгъэу егъэджэныр зэхэ-

щэгъэныр ыккы нэмыкхуэ янэпшэгъу итыгъэх.

Егъэджэным изэхэщэн зы-гъэ-лорышлэрэ Гупчэр Адыгэ республикэ гимназием хэт. Ащ ипшэрылэ шхьалэхэм ащыц рагъэджэхэрэмрэ езыгъэджэхэрэмрэ зэпымыоу егъэджэн-ме-тодическэ материалхэр элект-роннэ шыклэм тетэу алэклэгъэ-хьэгъэнхэр.

2010—2011-рэ ильэс еджэ-гъум республикэм иккы ыккы ирайони 6-мэ ащыщхуэ клэлэ-цлыкхуэ 23-рэ яунэхэм арыс-хуэ рагъэджэх. Мыкыуапккэ я 3 — 10-рэ классхэм яклэлэ-джэккэ 11, Мыкыуапккэ районмккэ я 4 — 6-рэ класс программэм тетэу нэбгыри 5, Тэхьутэмыкыо

ЯУНЭХЭМ

АРЫСХЭУ РАГЪАДЖЭХ

районмккэ ыккы Адыгэ-кьа-лэккэ я 3-рэ классым исхуэ нэ-бгыри 2, Кошхэблэ районмккэ я 5 — 6-рэ класс программэм-ккэ клэлэджэккэ 3 Интерне-тыр агъэфедзэ компьютер-хэмккэ рагъэджэх. Ахэм эклэ яшыккэ компютернэ тех-никэр, зэрэджэхэр программэ-хэр ялэх. Яунэ исхуэ клэлэгъа-джэр экранмккэ альэгъу, дэг-у-щылэх, упчлэхэр ратых, ежхэри клэлэгъэджэм кьелэгъу.

2010-рэ ильэсым кьэра-лыгъо зэзэгъыныгъэу зыккэ-хагъэм елытыгъэу Адыгэ Республикэм оргтехникэ ком-плект 60 клэлэджаклохэм апае кыфэклэуагъ. Мы ильэсым ахэр езыгъэджэхэрэм апае ком-плект 31-рэ кыфэклэуагъ.

Клэлэгъэджэхэм якых-хын, ягъэхъазырын илоф псынклэгъуагъэп. Сыдигъоккы иофккэ улэубэ кыпккы, арэу щытми, ащ егъэжэпкэ дэгъу фэхьугъ. Техникэр икыу фэдизэу республикэм кызы-рэфэклэуагъэм даклоу егъэджэккэ шыккэ тетэу иоф зышлэщт клэлэгъэджэхэри агъэхъазы-рыгъэх. Ахэм япредметхэр дэгъу зрашлэрэм даклоу ком-пютерми хэшкыккэ фырылэу

кыхахыгъэх. Ащ фэдэ клэлэ-егъэджэ 22-рэ шэныгъэхэм за-щыхагъэхэр институтым гъэрэккэ игъэтхэп мазэ щы-рагъэджэгъэ, ащ ыпккэ нэ-бгыритлэм Москва дэт Гупчэу «Егъэджэнымккэ технологи-хэр» зыфи-лорэм курсхэр ша-ккыгъэх. Ащ ыужа клэлэгъэ-джэ купым пае семинар Мос-ква дэт гупчэм зэхыщэгъагъ, сэкьатныгъэ зилэ сабийхэр яунэхэм арысхуэ компютер-хэмккэ зэрэбгъэджэщтхэм шъэфэу хэлхэр зэрагъэшлэ-гъэх.

Семинарым хэлэжыгъэ пэпчэ иунаеу электроннэ почтэ кыфызэлэуахыгъ, ащ ишлуагъ-ккэ мы егъэджэккэ-шыккэ дунаим шагъэфедэрэ опытым зышагъэгъэозэнэу амал ялэ хьу-гъэ. Джы кьин кьащымыхуэ япредметккэ методикэр дэгъу кызыфагъэфедэ. Электроннэ шыккэ тетэу сабийхэм альэ-плэх, ялофшлагъэ уасэ фашы.

Мы иофтхьабзаккэ фэгъэ-загъ АР-м гъэсэнныгъэмрэ шэныгъэмрэккэ и Министер-ствэ илофшлэу Пчэнышъо Фатимэ. Гупчэу Адыгэ респу-бликэ гимназием щылэм ипашэу Роман Чумаковым мы иофшлэ-

ным изэхэщэнккэ анахь пшъэ-дэккыжышхо ехы. Зэпыу имылэу оргтехникэм иоф ышлэ-ным, программэ гъэнэфагъэхэр кыххыгъэнхэм, ахэр лэжэ-нхэм Роман лъэплэх.

Ионыгом икыхыагъум Гуп-чэм иоф щызышлэрэ клэлэгъа-джэ пэпчэ ригъэджэхэрэм адэжэ щылагъ, апэрэ урокхэр унэхэм ащызэхашагъэх. Джы шхьаджэ икомпютер клэрысэу иоф зэдашлэ.

Иофтхьабзаккэ ыпккэ лы-ккэщт, Министерствэм кы-зэрэщыталуагъэмккэ, 2011-рэ ильэсым джыри клэлэцлыкхуэ кьаштэщтых ыккы эклэмккэ нэбгырэ 60 а егъэджэккэ-шы-ккэ тетэу рагъэджэщт.

Мы иофым кьэралыгъом ахьцшхо пэлуигъэхыгъ. Лъэпкэ проектэу «Гъэсэнныгъэ» зыфи-лорэм кызырэдильгъэу, 2009-рэ ильэсым мы егъэджаккэ те-тэу иофшлэныр зэхэщэгъэным пае гупчэм сомэ 9913443-рэ кытлупшыгъ, республикэ бюд-жетым сомэ миллионрэ мин 968-рэ кыккыгъ. 2010-рэ ильэ-сым федеральнэ бюджетым кыккы клэлэцлыккэ 60-у рагъэджэщтым пэлухьащт сомэ 19114787-рэ кытлуп-шыгъ. Республикэ бюджет-ри сомэ миллионым ехьуккэ мы иофым кыххэлэжыгъ. Джыри тапэккэ Интернет-ресурсхэм ауасэ тыгъэным пае респу-бликэ бюджетым ахьцэ гъэнэ-фагъэхэр кыдылытагъэх. Гу-щылэм пае, Адыгэ Республи-кэм ибюджетэу 2011-рэ ильэ-сым аштагъэм клэлэцлыкхуэм яегъэджэн сомэ 16408953-рэ хагъэуцагъ.

Сэкьатныгъэ зилэ клэлэ-цлыкхуэм яегъэджэн изэхэщэн пае ащэфырэ оргтехникэр кьалэ-ккыгъэхуэ АР-м гъэсэнны-гъэмрэ шэныгъэмрэккэ и Ми-нистерствэ ООУ-у «ДПИ-про-ект» зыфи-лорэ иофшлэпэм кьэ-ралыгъо зэзэгъыныгъэ ди-шыгъ ыккы компютернэ тех-никэр ащ кырищэнэу сомэ 14283900-рэ фитлупшыгъ.

Сыда мы иофтхьабзаккэ шлуагъэу кыххыщтыр? Зэра-лыгъэрэмккэ, сэкьатныгъэ зилэ клэлэцлыкхуэ шэныгъэм

нахь хэщэгъэхэ хьуштых, гу-рыт еджаплэхэм кьатырэ гъэ-сэнныгъэм фэдэ яунэхэм арыс-хуэ зэрагъэгъотыщт, яунэхэм арымыккэу проектнэ-ушэтын иофшлэнхэм, конференцихэм, предметхэмккэ олимпиадэхэм, творческэ зэнэкьокхуэм, кьэ-гъэлэжэгон зэфэшхьафхэм ахэлэжээнхэ альэ-кы-шты.

Арэу щытми, иофтхьабза-ккэ иофгыуаккэхэри кызыди-хыгъэх. Компютерхэм ягъэ-федэнккэ инфраструктурэр шэп-хьэшхохэм зэрадимыштырэм кыххэлэу Интернетым илоф-шлэн зэпыгъохэр фэхьухуэ кыххэлэ. Анахьэу ар Мые-кыуапккэ лудзыгъэ районхэр ары бэрэ зышыхурэр. Клэлэгъа-джэхэр дэгъу агъэхъазыры-гъэхуэ тэломи, иофккэ хэ-шыккышхо фызымылэхэри ахэм кьахэлэх. Гурыт еджаплэхэм япашэхуэ ыккы клэлэгъа-джэхуэ иофтхьабзаккэ игъоу зылгытэн фаехэм ащыщхэм мы егъэджэккэ шыккэ агуккэ аштагъэп, ны-тыхэм иоф ада-шлагъэп. Ащ тетэу ягъэ кьа-гъаклоуи мэхьу. Ащ кыххэлэу иофтхьабзаккэ иккэщаклохэм ны-тыхэм иофэу адашлэрэм шлуагъэ кымытэу бэрэ кы-ххэлэ. Ащ ишыхьат клэлэ-цлыккэ сэкьатхэр зилэ ны-ты-хэм ащыщхэр мыщ фэдэ егъэ-джаккэ фэмыехуэ тхылхэр кызыратхыхэрэр.

Иофккэ шлуагъэ кыты-ным пае ащ хэлэжэхэрэм эклэмккэ здырагъэштэн фае. Ны-тыхэм, клэлэгъэджэхэм кьагурылон фае клэлэцлыкхуэ унэм кыккы зымылэкхуэ-рэм сэнэхьат агъотын, ахэр обществом ишыккэгъэхуэ плу-гъэнхэ зэрэфаер. Тапккэ АР-м гъэсэнныгъэмрэ шэныгъэмрэккэ и Министерствэ сэкьат-ныгъэ зилэ клэлэцлыкхуэм яегъэджэн инэплэгъу ригъэ-кыштытэп, проектым хэлэжэ-хэрэм эклэмккэ пэрыохуэ ямы-лэу клэлэцлыкхуэ рагъэджэн-хэм дэлэжэщт.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Сурэтхэр *Ишъынэ* *Ас-лэанрэ* *Аркадий* *Кирносрэ* *кытырахыгъэх.*

Къалэу Мыекъуапэкіз
зы мандат зилэ
хэдзыпІэ коеу
N 17-мкІэ
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэм
идепутатынымкІэ
кандидатэу
САХНО Владимир
Алексей ыкъор

Народым сырикандидат

1957-рэ ильэсым сыкъэхуыгъ.
Сыурыс. Апшэрэ юридическэ
гъэсэнныгъэ сІІ. АР-м идзэ ко-
миссариат Іоф шысэшІэ.

1972-рэ ильэсым Дагестан-
скэ гурыт имыкъу еджапІэу
N 26-р, 1974-рэ ильэсым Мые-
къопэ районымкІэ Курджипс-
скэ гурыт еджапІэу N 6-р къэ-
сыухыгъэх. 1974-рэ ильэсым
ПМДО-у «Зэкъошныгъэм»
ІофшІэныр шезгъэжъэбгъагъ.
1975—1977-рэ ильэсхэм дзэ
къулыкъум сыщылагъ. 1977—
2000-рэ ильэсхэм Мыекъопэ
къэлэ ОВД-м къулыкъу шыс-
хыгъ. Ащ ыуж ІофшІэпІэ зэ-
фэшъхьафхэм салутыгъ. УФ-м
пенсиеймкІэ ифонд и Гъэло-
рышІапІэу къалэу Мыекъуапэ
дэтым, Адыгэ Республикэм и
«Адыгэаудитор» юрисконсуль-
тэу Іоф ащысшагъ. ООО-у
«ЖКХ-м Іоф егъэшІэгъэныр»
зыфиІоу Мыекъуапэ шызэхъ-
щагъэм сырипэщагъ. Адыгэ
Республикэм и Апшэрэ Совет
иапэрэ зІІугъэкІэгъу 1991—
1995-рэ ильэсхэм сыридепутат-
тыгъ. 2010-рэ ильэсым къыш-
ублагъу общественнэ пшъ-
рылъ шыкІэм тетэу Адыгэ Рес-
публикэм и МВД иветеранхэм
я Фонд сыригенеральнэ дирек-
тор.

Унагъо сІІ. СикІэлитІу ныбжъ
икъу ялэ хъугъэ. Политическэ
партиехэм сахэтыгъэп ыкІи са-
хэтп.

Къалэу Мыекъуапэ ия 17-рэ
хэдзыпІэ коеу кандидатэу зы-
къышызгъэлъэгъуагъэм ренэу
сыщэпсэу.

ЗыгорэкІэ Адыгэ Республи-
кэм и Къэралыгъо Совет — Ха-
сэм идепутатэу сыхадзмэ, мы
къыкІэлъыкІорэ гухэлъхэр шы-
Іэныгъэм шыгъэцэкІэжыгъэн-
хэм сишыпкъэу Іоф дэсшІэшт.
Гъот макІэ зилэ цыфхэм со-
циальнэ ІэпыІэгъу ятыгъэным,
ныбжыкІэхэм патриотическэ
пІуныгъэ ягъэгъотыгъэным, уна-
гъом ыкІи ныхэм яхыліІэгъэ
программэхэр гъэцэкІэжыгъэн-
хэм чанэу сахэлэжъшт.

СихэдзакІохэм зэпхыныгъэ
дэгъу адысІІлэным ыкІи кыны-
гъоу къафыкъокІыхэрр псын-
кІэу зэшхохыгъэнхэм илофыгъо-
хэр зесхъэшт.

Мамырныгъэр, гражданскэ
зэшлуныгъэр ыкІи зэфэдэ фи-
тыныгъэхэр зэкІэми ягъэгъоты-
гъэнхэр республикэм къыш-
гъэнэжыгъэнхэм ыкІи шыгъэ-
пытэгъэнхэм сишыпкъэу сыхэ-
лэжъшт.

Ыпэрэ депутат ыкІи профес-
сиональнэ опытуу сІІэхэм, пар-
тие горэм ыкІи хэбзэ органхэм
сазэрэхэмытхэм ахэр нэкыкъо-
гъу сымышІыхэу, ау садэлажъэ-
зэ сихэдзакІохэм яшІоигъоны-
гъэхэр шыІэныгъэм шыпхыры-
щыгъэнхэм иамалышІухэр къы-
сатых.

Мы материалыр ынкІэ
хэмылгъу къыхэтыутыгъэ.

Цыфым егъашІэми шымыгъупшэжышты
игукъэкІыжъ анахъ лъапІэхэу, шІукІэ ыгу къынэ-
жыгъэхэу, шыІэныгъэм къышыздырихыакІы-
хэрэр зэрипхыхэрэр гурыт ыкІи апшэрэ
еджапІэхэм ащигъэкІогъэ ильэсхэр арэу сз
къысшІошІы. Ахэр пкІыхъэпІэ гъэшІэгъоным фэ-
дэхэу нэм къыкІэнэх, гум къенэжыых, тынапІэхэр
зэрэзэтетлъхыгъэм лыпытэу тапашъхъэ къеуцо-
жыых.

Апэрэ классхэм къащегъэжыагъэу тистудентыгъо
ильэсхэм къанэсыжъэу тызэдеджагъэхэм
тызызэлулэклэ, зэш-зэшыхъу, зэкъош анахъ
благъэхэм афэдэу тызэпэгъокІы, тыгу къэкІы-
жыгъэхэу къызэфэпІотэжырэм гъуни-нэзи илэп,
къытфэхурэп. Тичэфыгъо-гушІуагъохэри, ти-
нэшхъэигъо-гукъаохэри, апэрэ ныбжыкІэгъу-
шІульэгъу къабзэри, шыпкъагъэрэ зэфагъэрэ
зыхэлъ ныбджэгъуныгъэу шыІэныгъэм шыпыта-
гъэу шыпсыхыагъэри — зэкІэ къызэфэпІотэ-
жыы, зым къыухымэ адрэм къыпидзэжызызэ,
зыпари тчыгъупшэрэп, хэти тчыгъупшэнэу
тыфаеп...

Зигугъу къэсшІымэ сшІоигъор
тхакІоу Теуцожь Хьабиб. 1931-рэ ильэсым ар
Теуцожь районым шыщ чылэу Ленинэ-
хьаблэ шысэуштыгъэ унагъом
апэрэ кІалэу кыхыухыагъ. ИлгъэсипшІ
нахъ ымыныбжъэу ятэу Теуцожь Исмахылэ ятІо-
нэрэ дунэе заом зыхэкІуадэм, янэу ФатІимэ
изакъоу Хьабибэрэ ышыпхъунырэ ыпІу-
жыгъэх, ригъэджагъэх.

Гурыт еджапІэр къызеухым
Хьабибэ дзэм къулыкъу щы-
хыгъ, ащ ыужым ІофшІэпІэ
зэфэшъхьафхэм ащылэжыагъ. 1964-рэ
ильэсым апшэрэ гъэсэнныгъэ зэригъэгъоти,
Теуцожь районым иеджэпІэ зэфэшъхьафхэм
адыгабзэмрэ литературэмрэкІэ ащыригъэджагъ.
Унагъо ышлагъ, ишъхыгъусэу Светланэрэ
ежырэр пхъуитІу-рэ (Иринэрэ Марыетрэ) зы
къорэ (Аслъан) зэдапІугъ. ЗэкІэми
апшэрэ гъэсэнныгъэ зэрагъэгъотыгъэу
ясэнэхъаткІэ чыпІэ зэфэшъхьафхэм Іоф
ащашІэ, унагъохэр ялэх. Ипхорэлъф
цыкІухэм (Элла, Бислъан, Анжела, Эльза,
Руслъан, Самира) ыпсэ ахэтІагъэу шІу
дэдэ ылгъэгъуштыгъэх, къэбар гъэшІэгъонхэр,
пшысэхэр къафиІуатэштыгъэх, усэ
цыкІухэр аригъашІэштыгъэх, адыгабзэ
аІулыным емызэщэу ыуж итыгъ.

Хьабибэ хызмэт ІофшІэным
дэшъхьахыштыгъэп. Ишагу чыгоу
дэлым ыгу етыгъэу дэлажъэштыгъ,
пхъэшъхъэ-мышъхъэ чыгъ зэфэшъхьафыбэ
къышызгъэкІыштыгъ, былымхэр ылыгъыгъэх,
бжъэматэхэр илагъэх. Шъоур кІишы
зыхыкІэ уеплъынкІэ хъопсагъоштыгъ,
ащ гуахъо хигъуатэштыгъ. Ащ игъэци,
ишъоуи, ипхъэшъхъэ-мышъхъы зылу-
мыфагъэ Іахылы, гупси, гъунэгъуи,
ныбджэгъуи къэнагъэпштын, хьалэлэу
зэкІэми адэгъуашэштыгъ. Пенсиейм
зэкІом бэрэ гъэзетым тхэштыгъ. Зэдэ-
кІын ІофкІэ еуалІэштыгъэри мэкІагъэп.
КъулыкъушІэпІэ зэфэшъхьафхэм
документхэр афызэридзэкІыжымы
ашІоигъоу ыдэжъ къахыштыгъ. Ежыри
илгъэкІ къызэрихъэу ишІуагъэ аригъэ-
кІыштыгъ. Ау зэкІэри къызысхъагъэр
зигугъу къэсшІыгъэмэ апаІу...

1960 — 1965-рэ ильэсхэм
Адыгэ къэралыгъо кІэлэгъэ-
джэ институтым (Тхъэшхом ишІэ
хэлъэу хъугъэштын, нэмыкІэу
къызэрэпІоштыр е узэрэплъыштыр
сшІэрэп) шы-
зэдеджагъэх ыужыпкъэкІэ

адыгэ литературэм хьалэлэу шы-
лэжыагъэхэу, ар лъагъу зылэтыгъэ
тхакІохэу Къуекъо Налбый, КъумпІыл
Къадырбэч, Нэхэе Руслъан, Бэгъ Нурбый,
Теуцожь Хьабиб, непи шылажъэхэу Кош-
бэе Пшымаф, Мамый Руслъан, ЛъэпцІэ-
рышэ Хьалид, Цуекъо Юныс, Цуамыкъо
Тыркубый, ЦэшІэ Казбек, Мэхъош Рус-
лъан, Хьалыщ Сэфэрбый.

Мыхэм Тхъэм къахылъхъгъэ
кІуачІэр, еджэнырмэ шыІэныгъэмрэ
ащызэрагъэгъотыгъэ шІэныгъэр,
ежъхэм гулгыгъэу, снаушыгъэу ахэлъыр
къызфагъэ ІорышІэзэ, нэбгырэ пэпчъ
адыгэ литературэр ыпэкІэ лыкІотэ-
ным, адыгэ шъолъырым имыза-
къоу, нэмыкІ хэгъэгъухэми ащы-
зэлашІэным ялахышІу хашІы-
хыагъ, непи алгъэкІ къагъанэрэп.
Мыщ дэжыым къэлуагъэмэ игъоу
сшІошІы зигугъу къэтшІыгъэ тхакІохэм
янахыбэмэ институтым литературнэ
кружокэу Шъхьэлэхъо Абу шызэхыш-
агъэу пэцэныгъэ зыдызэрихыштыгъэм
тхэнымкІэ апэрэ лгъэбэкхуэр зэрэ-
шашІыгъэхэр, апэрэ усэхэмрэ рас-
сказ цыкІухэмрэ зэрэщатхыгъэхэр.
Ары пІоми хъунэу тшІошІы ахэм
егъэжапІэу афэхъугъэр. Мыщ яа-
пэрэ тхыгъэхэм ащадэлъуштыгъэх,
ащатэгъушІэштыгъэх, къышыхау-
тыштыгъэх. Мыхэм ащыштыгъ,
къызэрэпІуагъэу, къызыхыгъэр
непэ ильэс 80, зышчымылэжыр
ильэсипш хъугъэ тхакІоу Теуцожь
Хьабибэ (Тхъэм джэнэт лъапІэр
къырет).

1961-рэ ильэс. Институтым
иапэрэ курс тычІэхыагъэу тызы-
шеджэрэр мэээ заулэ нахыбэ хъугъэп.
Пчыхъэ горэм институтым иобшежитие
(«бэпсэупІ» ащ зэреджэштыгъэр
Хьабибэ) хэт унэу N 100-м ипчэ
къылуиш кІэлэ къопцІэ пІлІэу
шъомгъо ищыгъэу, шъхъац шІуцІэ
Іужоу телъыр дахэу къызэкІурэр
кыхыагъ. Сэлам рэхъатэу къы-
хи, нэбгырэ пэпчъ ылапэ ыубы-
тыгъ. Сэмэркъоу «Теуцожь Хьабиб,
Лениным ыцІэ зыхырэ чылэм
сышыш» ыІомэ нэлуагъэ саф-
ишІызэ, садэжъ къызэсым сэри
сІлэрэ слэкъуацІэрэ есІуагъ,
нэужым «Къунчыкъоу шы-
шым ыцІэ зыхырэ чылэм сы-
шыш» сІуагъэ, ежъ къызэриІуа-
гъэм фэдэу.

Ащыгъум Хьабибэ ящэнэрэ
курсым исыгъ, тэ къытэлъыты-
гъэмэ еджэным иамал зэфэшъхьафхэр
къызылэкІэхыгъэ студент «чэпхыгъэу»
щытыгъ. Джащ къыщегъэжыагъэу
ар бэрэ къытхыахыштыгъ, ильэсипшІ
фэдицІкІэ тэш нахыжыжыгъэми,

НАСЫПЫР

къытхыштыгъэп итеплэкІэ,
къыддыригъаштэштыгъ. Шып-
къэр пІоштмэ, ащ фэдицІкІэ на-
хыжымы зысшлагъэр ыныбжъ
ильэс 70-рэ зэхъур ары.

Хьабибэ цыф рэхъатэу шы-
тыгъ, къыІомэ шІоигъом дэмы-
гузажоу егупшысэти, къыІо-
штым еплъыкІэ гъэнэфагъэу фы-
риІэр къыбгуригъэІоным пае
щысэхэмкІэ къыгъэшъыпкъэ-
жызызэ, унэмэ къакІаплъэзэ,
цыхъэ зыфыуигъэшІымэ шІоигъоу
къыбдэгъушІэштыгъ. Тхылхэр
гъэзетым кІоцІышыхыагъэу
ыблыгучІэ чІэлъ зэпытэу, мыгу-
зажоу, самырзу зекІоштыгъ.

ЯкурскІэ зыдеджэштыгъэ кІа-
лэхэм ащыщэу анахэу ныбджэ-
гъуныгъэ зыдызэрихыштыгъэр
Бэгъ Нурбый арыгъэ. Литератур-
нэ кружокымы зэдакІоштыгъэх,
тхэштыгъэх, атхыхэрэм зде-
плъыжыштыгъэх, зэдэлэжыш-
тыгъэх, зэшымэ афэдэхэу зэ-
гъусэштыгъэх ыкІи зэдахъэ-
штыгъэх. Мыщ пыдзагъэу гу-
къэкІыжъ цыкІу горэм игугъу
къэсшІымэ сшІоигъу. Стипен-
диеу къытатыгъэри тыухыгъэу,
зичэзыу стипендиер къахынкІэ
джыри тхъамафэм ехъу къэна-
гъэу, тымэлэкІалІэу ерагъэу ма-
фэхэр дгъакІоштыгъэх. Мафэ
горэм Хьабибэрэ Нурбыйрэ янэ-
хэр чемодан ушъэгъэ зырыз
аІыгъэу къафэкІуагъэх. Ахэр
якІалэхэм рэхъатэу акІэлъыра-
гъэсынхэу аІуи унэм къадисхэр
кыкІыгъэх, ау ныхэр зыкІошъы-
штым сакъэу лыплъэштыгъэх.
Охътэ шІукІае тешІагъэу бзыл-
фыгъэхэр зежъэжыхэм, вокзалым
нэс агъэкІотэжыныхэу Нур-
быйрэ Хьабибэрэ адежыагъэх. Ар
кІалэмэ залгъэум, унэм изэрэ-

гъэбанэхы, чемоданхэр пІэкІор
чІэгъым къычІалъэштыгъэх. Тэ-
ри нэмыкІ унэхэм арыс студент
нэкІыгъэхэр тигъусэхэу тахэ-
хыагъ. Чемоданхэр егъэтыгъэхэу
къычІэкІыгъ. ІункІыбзэхэр амы-
къутэхэ ашІоигъоу бэрэ зэплъы-
гъэх, къызэплъыжыжыгъэх, шъхъа-
ем мэлэкІэ малІэх. Бэрэ емыгуп-
шысэхэу зэдатхыгъэ чемодан-
хэм гъомылапхъэу адэмылгыжъ
шыІэп. НэбгыриІу стипенди-
ехэр къахыфэ зыфагъэхъун агу
хэлъыгъэр ныбэ нэкІ купым та-
кыкъэ заулэкІэ къызэдидагъ.
Къэнэгъэ тІэкІу-шъокІухэр датэ-
къожыхи чемоданхэр зтырапІо-
жыгъэх, пІэкІор чІэгъым чІа-
гъэуцожыыхыи зэбгырыкІыжы-
гъэх...

Хьабибэ 1960-рэ ильэсым тхэ-
ныр кІэсэ хъазырэу ригъэжъэ-
гъагъ, ытхыхэрэм ащышхэр хэку
гъэзетэу «Социалистическэ
Адыгейем», журналэу «Зэкъош-
ныгъэм» къащыхыуштыгъэх.
1966-рэ ильэсым ирассказ куп
зэхъубытагъэу сборникэу «Псэ-
емылблэжъхэр» зыфиІорэм къы-
дэхъэагъэх. Мы ильэс дэдэм
иапэрэ повестэу «Ардаш» зы-
фиІорэр «Зэкъошныгъэм» къы-
хиутыгъ. 1968-рэ ильэсым по-
вестыр тхылъ шъхъафэу къыди-
гъэкІыгъ. Повестхэмрэ рассказ-
хэмрэ зыдэт тхылгъэу «ЗАОМ
итыркыохэр» (1970-рэ ильэсым),
ирассказхэр зыдэт сборникэу
«Бзылфыгъэм ишъэф» (1974-рэ
ильэсым), повестхэмрэ рассказ-
хэмрэ зыдэт тхылгъэу «Ныбжы-
кІэ тхыд» (1990-рэ ильэсым)
Мыекъуапэ къышыздыригъэкІыгъэх.

Хьабибэ кІэлэцыкІухэм апаи
тхэштыгъ. 1993-рэ ильэсым
пшысэу «Тэтэжърэ Гъулацыйрэ»

НЕУЩ ИЛЬЭС 80 МЭХЪУ

поэмэ шъуашэм итэу ытхи кы-
дигъэкIыгъ. Хьабибэ ыныбж
ильэс 70-рэ зэрэхурэм ехуылэу
иповестхэмрэ ирассказхэмрэ
зыдэт тхылгъэу «СильфыпIэ игу-
теу» зыфиорэр 2001-рэ ильэсым
кыхиутыгъ. Иусэхэмрэ ипоэмэ-
хэмрэ зыдэт сборникэу «ГучIэ
сахъэхэр» зыфиорэр 2006-рэ
ильэсым кыдэкIыгъ. Джары
Хьабибэ идунай ымыухызэ кы-
дигъэкIыгъу игъо зыфиагъэр,
зэкIэмкIи тхылбибл зэрэхургъэр.
Иаужырэ тхыгъэхэр зыдэт Iэп-
рытхыр 2010-рэ ильэсым Адыгэ
тхылъ тедзапIэм ратыгъэу чIэлъ.
Хьабибэ Урысыем итхакIохэм я
Союз 1997-рэ ильэсым кышце-
гъэжыагъэу хътыгъ.

Ильэс 25-рэ адыгабзэмрэ
адыгэ литературэмрэкIэ кIэлэ-
егъаджэу Теуцожь районым
иеджапIэхэм ащылэжыагъ. Ар
иIофшIэн шъхьалэу шытыгъ, ау
уахътэ иIэ зыхъукIэ иамал кы-
зэрихъэу тхэщтыгъэ. Ытхыхэрэр
лэпккым итарихъ, шыIэныгъэм
кыахихыщтыгъ, зыгъэгумэкIырэ
Iофыгъо зэфэшъхьафхэр къащи-
Iэтыщтыгъэх. КызытегушыIэ-
рэмэ хъугъэ шъыпкъэр алъапс,
лэпккым ицIыф гъэшIуагъэхэу,
адыгэ шьолгырым дэгъоу шы-
зэлашIэрэ цIыфхэм ащыших.
Хъугъэ-шIагъэр зыыхъугъэ
чыпIэхэм иIэ кыреIо кыб-
гурылонэу. (Еплъ повестэу «Къу-
шъхъэ бгъэжым инабгъу», зы-
дэтыр тхылгъэу «СильфыпIэ

Лыу, Гуубэтэ Къэнэй, Пшыжъ
Хьаджльэустэн, Быгъунэ Пшы-
къан, Айтэч, Былау, Хьабид,
Лыхъу, нэмыкIхэр.

Урыс-Кавказ заом ильэхъан
кышцегъэжыагъэу адыгэ лэп-
ккым иIофыгъохэм, ишъхьафит
зао пэшIуеклорэ дIошэ-бзэгъу-
хъэжъхэу, къумалхэу чылагъо-
мэ адэсыгъэхэм апкъ кыкIыкIэ,
лэпккым ыкIо мин пчъагъэхэр
чIаинагъэх, кIодыкIае хъугъэх.
ЗыцIэ къетIогъэ къумалхэм афэ-
дабэхэр ятIонэрэ дунэе заом
ильэхъан чылагъомэ адэсыгъэх
лIыжъ-ныождэм язаохэу, бзыль-
фыгъэ ныбжыкIэ шъхъэзакъо-
хэм, шъузабэхэм шъхьакIо ара-
хэу, аукIыхэмэ чIагIэжыыхэу,
унагъомэ арыхъэхъэзэ, аужырэ
хьалыгъу такырэу ильым нэсы-
жъэу къатырахэу. Ягъхъэ-гужъ
лажъэ зимыIэ цIыф егъэзэгъэ-
мэ атыракъутэщтыгъ нэмыщ фа-
шистыжъмэ агу ащэфэу, зыкъа-
рагъаштэу аIозэ. Ау зыдамы-
шIэжъыгъэ, егъэшIэрэ хъайнапэм-
рэ нэпэнчъагъэмрэ къалэжы-
щтыгъ.

Заор кызежъэм Хьабибэ
ильэс пшIыкIуз горэ нахъ ымы-
ныбжыгъэм, ар зыфэдагъэр,
цIыфмэ кIынэу алъэгъугъэр
ыгукIэ зэхышIагъ: «бэлахъэу»
хэгъэгум кыфэтэдджыгъэм агу-
хэр пытэ ышIыгъэхэу IофшIэ-
ным бзыльфыгъэхэр зэлыIухъа-
гъэх. ЕгъашIэми хъульфыгъэ
IофшIэнкIэ алъэгъэщтыгъэмэ аIа-

фэдэу джэрпэджджыым ымакъэ
къэлужыгъ.

ЕгъашIэми жъы мыхъушт
иятIонэрэ темэу шIульэгъуны-
гъэм фэгъэхыгъэ тхыгъэхэм
Хьабибэ итхылгъэу «СильфыпIэ
игутеу» зыфиорэм ташыкIэ.
ШIу зэрэлъэгъуштыгъэ ныбжы-
кIитIоу Муратрэ Асыетрэ («Зэ-
дамыгоштыгъэ гу тынхэр») яшIу-
лэгъэу ыкIуачIэ шыIэныгъэм
кышцагъэшъыпкъэжыкIы алъэ-
кIыгъэп. Медучилищыр кызе-
ухым Асыет Чэчэным Iоф кы-
шишIэнэу агъакIошъ, ащ ина-
сын щегъоты, унагъо шешIэ,
кIэлитIуи къафэхъу, апIух, алэ-
жыкы, ахэри унагъо ехъэх. Ау
Мурат ишъхъэгъусэ сымаджэ
мэхъу, адэбзым игъонэмыс
ешIышъ, лIыгъуабэу къэнэ. Асы-
ет шъузабэу, Мурат лIыгъуабэу
къэнагъэхэу, ятIонэрэу зызIо-
кIэжыкIэми, шыIэныгъэм игъо-
гу шъуамбгъо гъогу лъэгъо цIы-
кIу шызэддыпкырашын алъэкIы-
гъэп, яшIульэгъэу кIуачIэ имыIэу
кычIэкIыгъ.

Мыш фэдэ кIэухыр шагъэзые
Мосэрэ Кулсомэрэ (рассказэу
«Къепщэгъах а жъыбгъэр»).
Мыхэм яшIульэгъэу — апэрэ нэ-
плэгъэу шIульэгъэу. МэшIо
тхъуабзэу кызэкIани, мыкIосэ-
жыгъэ, пшъэшгыхырэ кIэлитфы-

ащыщ поэмэу «Сигупсэу си-
льфыпIэ» зыфиорэр. ИлфпыпIэ
фэгъэхыгъэу ытхымэ шIонгъоу
Хьабибэ гухэлъ ышIыгъэу шы-
тыгъ, ащ бэшIагъэу зыфигъэ-
хъазырыштыгъ. «БэшIагъэу
слъы хэлъ джы мы сигухэлъ»
еIошъ поэмэр кырегъажъэ.
ИлфпыпIэ шIульэгъоу фырилэр,
ащ идэхагъэрэ ибаиныгъэрэ,
адыгэ хабзэм инэшанэхэм акIуа-
чIэ зыфэдэр, ахэр къэухъумэ-
гъэнхэр пшъэрылъ шъхьалэу
хэткIи зэрэщытыр поэмэм шы-
пхырыштыгъ. Адыгэ шхыныгъо
шъэныкIо фэдизмэ ацIэ кы-
щырилорэ къодыеп, ахэр IэшIу-
хэу, Iу кIоцIым зэриткIухъэхэрэм
фэдэу, дахэу, «IэшIоу» нэм кы-
кIыгъэуцохэу кытхыгъэх. По-
эмэр кыдэхъугъэу кытшIошIы.
Ар гъэшIэгъонэу кызэрэри-
гъэжыагъэм фэдэу дахэуи еухы-
жы:

**ЛъфыпIэр адыгэ къэлукI,
«родинэр зыкункI».
Джар о уипыцIналъ,
Адыгэ чIыналъ,
ар кыиопэсыгъ,
Ащ пай сыусыгъ.**

Поэмэр зэрэпсау, адрэ итхы-
гъэхэм афэдэу, адыгэбзэ жэбзэ
дахэкIэ тхыгъэ, кызытегушы-
Iэрэ пкыгъор нэрылгъэуоу уапа-
шъхъэ кырегъэуцо. ГушыIэм
пае, хъэ лъэбыщэ цыкIум, Етау
зыцIэм, исурэт мырэуштэу та-
пашъхъэ кырегъэуцо: «ыбзэгъуи
ытхьакIумэхэри зфэдэу къелэ-

тым кыыригъахъэхэу тлэгъу-
штыгъэ. ЗэридзэкIыгъэ гушыIэ-
хэм ащыщхэр гъэзетым, теле-
ыкIи радио къэтынхэм аща-
гъэфедэхэу зильэгъукIэ, зызэ-
хихыкIэ лъэшэу игуапэщтыгъ,
гушIоштыгъ.

Хьабибэ итхыгъэхэм мыш
фэдэ гушыIэ зэдзэкIыгъэхэр
ашигъэфедэщтыгъэх:

Мэкъумэщ хъызмэтшIэн —
сельское хозяйство
ЛъфыпIэ — Родина
Хъэлъкъ — народ
Нагъыш — герб
Сэнджэкъ — девиз
ЛъфыпIэ орэд — гимн
ПшызэкIупI — Кубань
Джэуаз — лозунг
БэлсэупI — общежитие
ОтычI — Отечество
ТычI — Отчизна

Лъэпсэнчъэ гъэмысэнгъ —
беспочвенное обвинение
ХъызмэтшIэнчъагъ — бес-
хозяйственность

Хэбзэгъэпс — законодатель.
Мыхэм ыкIи нэмыкI гушы-
Iабэхэу зигугъу кыэтымышIы-
гъэхэм тыбзэ ыштэн ылъэ-
кIыштыхэри зыдегъэштэгъуаехэ-
ри ахэтых. КIэр, къежъэгъакIэр
сид фэдэрэ лъэхъанми шы-
Iэныгъэм кынкIэ кыыхъэхэ.
БэшIагъэп ащ фэдиэу тыбзэ
«уахътэ сидэ» (у меня нет вре-
мени) шыдгъэфедэу зедгъэ-
жыагъэр. Апэрэ мафэхэм ар зы-
горэм кыIоу зызэхэтхыкIэ
дгъэшIагъоштыгъэ, ау непэ те-
сэжыгъэу тигъэрэзэу тэгъэ-
федэ. КIэм усэным паекIэ
уахътэ ищыкIагъ. Хьабибэ зэ-
ридзэкIыгъэ гушыIабэ иархив
хэлъ, ахэм умыгуIэу узахэгъу-
пшысыхъэкIэ, зыдебгъэштэн
фэе гушыIабэ ахэбгъотэщт.
Щыбгъэзыеныр нахъ IэшIэх,
ау ащи зыдемыгъэхъышъэми
дэеп, нахышIункIи мэхъу. Ащ
фэд егъэлыгъэщэ зэдзэкIыны-
ми уфэсакынын пае иягъэ къэ-
мыкIоным пае.

Хьабибэ непэ кытхэмыты-
жымы ытхыгъэхэр адыгэ ли-
тературэм ихъарзынэщ хъха-
гъэх, ытхыгъэмэ ащыщхэр
адыгэ еджапIэхэм ащызэрагъа-
шIэх, ау ахэр нахыбэу про-
граммэм хэгъэхъагъэмэ, ипо-
вестхэм, ирассказхэм, иусэ-
хэм шIогъэ гъэнэфагъэ къа-
хынэу кыышIошIы.

Иадыгэ лэпккэу хьалэлэу
зыфэлэжыагъэми, илфпыпIэ
гупсэу ыпсэ зыхэтIагъэми,
илахьыл благъэхэми, иныбд-
жэгъугъэхэми, тхылъеджэхэми
непэ имызакъоу игугъу дахэ-
кIэ, шIукIэ зэрашIыштым, бэрэ
агу зэрилыштым уехъырэ-
хышъжыынэу шытэп. Лэп-
ккым икIэлэ пIугъэхэр шыгъу-
пшэ хабзэп.

ХЪАУДЭКЪО Шыхьамыз.

КЪЫЗЫЩЫЧIЭКIЫШТЪР КЪЭШIЭГЪУАЙ

игутеу», Мыекъяупэ, 2001-рэ
ильэс; рассказэу «ХэпIэкIожъ»,
зыдэтыр тхылгъэу «Заом итыр-
кьохэр» зыфиорэр ары, Мые-
къяупэ, 1981-рэ ильэс, нэмыкI-
хэми). Шъыпкъэр, хъугъэ-шIа-
гъэр зыльэпсэ тхылгъым цыхъэ
зыфыуегъэшIы, уеджэ зыхъукIэ
узыIэпещэ, рэзэныгъи хэогъуа-
тэ. Тарихълэжхэм, шIэныгъэ-
лэжхэм, тхакIохэм атгыжэхэм
чыпIэ ин ащэуыты егъашIэми
жъы мыхъушт заом итемэ. Тхъа-
мыкIагъоу, хъазаб мыухыжъэу
цIыфмэ къафыхыгъэм икIэгъэ-
лъэгъон зыпылхэр ильэс 65-рэ
хъугъэшъ, афэухыгъэп ыкIи
афэухыштытэп егъашIэми. Теу-
цожь Хьабиби мы темэм шIо-
кIын зэримылэкIыгъэр кыб-
гурылонэу шыт. Ар къащэлыагъо
итхылхэу «Ардаш», «Заом
итыркьохэр», «Пхъэдз» зыфио-
хэрэм, нэмыкIхэм. ЗичIыгу, зи-
хэгъэгу, зышъхьафитыныгъэ пый
мэхъаджэм шызыухъумэхэрэ
ОсмэныкIо Якъуб, ащ ишъхъэ-
гъусэу Аминэт, якIалэу Темыр,
Отэгъэжъ Малыч, ащ ишъхъэ-
гъусэу Аминэт, якIалэу Ардаш
альэкI кызэрихырэм тетэу пый
мэхъаджэм пэуцужых, текIо-
ныгъэм и Мафэ кызызэрагъэблэ-
гъэшттым кIэгуIых, афэлъэкIы-
щтымкIэ къэгъанэ ашIырэп. Мы-
хэм къапыштытых хэгъэгум зы-
кIыб фэзыгъазэхэи, пным гохъа-
жыгъэ къумалхэу, полицайхэу

шъхъэхэр дашаи ахэр зэлъыIу-
уцагъэх. Нэжъ-Iужъэу тIысы-
жыгъагъэхэри хэгъэгум пае
кызэхшъхожыгъэх, тIэкIу хэ-
щIуIкIхэми, кIын алъэгъуми зы-
дамышIэжъэу, жьыртэдждыр ха-
бзэ афэхъужыгъэу губгъом
итых, мэлажъх: (еплъ повестэу
«Ардаш», н. 18).

Повестэу «Ардаш» кызыдэ-
кIыгъэм ыуж ильэс 35-рэ тешIэ-
жыгъэу Хьабибэ заом итемэ
щыльегъэкIуатэ иповестэу «Къу-
шъхъэ бгъэжым инабгъу» зы-
фиорэм. Мыщ ошIэ-дэмышIэ-
ныгъэ тIэкIу хэлъэу шызэIокIэх
ыужыпкъаIокIэ зэпырэ лъэны-
къуитIумэ зэпэзырэгъэу ахэтхэу
хъужыгъэ Мэлахъокъо Ба-
рычрэ Трахъорэ (НэIуцэжы-
кIэ еджэхэу революцием ильэ-
хъан хьаджыретэу къушъхъэм хэ-
сыгъ, куп горэм игъусэу). Барыч
пшъэрылэу кыфашIыгъэр
ыгъэцакIэзэ, Трахъом икуп къа-
уцухэ. Купым ызыныкIо хэIуа-
дэ, ызыныкIо шъхъадж ипакIэу
зэбгырэкIыжы. Трахъом ха-
дэгъушэр кытефагъэу игъусэ
ныбджджэгъэм къаджэ шъхъае-
м, зыпарэми ымакъэ къэлужы-
рэп. Изакоу кызэрэнагъэр
кызыгурэIо ильэсыбэрэ зыхъ-
сыгъэ къушъхъэхэм зафегъазэшъ
иаужырэ джэмакъэр ахэтIупшы-
хъэ: «Эй, къушъхъэхэр, адыгэ
къушъхъэхэр! Шъуштэх мыдэ
сэри сикъупшъхъэхэр!» Ыпэрэм

рэ зэдагъотыгъ. Джары шIу-
лэгъэу шъыпккэм ыкIуачIэ зы-
фэдэр.

Илъэсишъэрэ шъэныкьорэкIэ
узэкIэIэбжыкIэм адыгэ лэп-
ккыр зэрыфэгъэгъэ чыпIэр угу
кыгъэкIыжыштыгъ, IэрышI
хышхор ашIы зэхъум, адыгэ чы-
лэхэр псычIэгъ зэрэхъугъэм.
Фаехэми фэмехэми цIыфхэм
япсэупIэхэр къабгынэн фаеу
чыпIэ рагъэуцогъагъэх. Ягупсэ-
хэр, ялахьыл-благъэхэр зышцагъэ-
тIылыгъэ чыпIэхэр къабгынэн-
хэр къяхылыгъэкIэу, зыдэкIошт-
хэр кыыхахын амылгъэкIэу, зы-
дагъэкIонхэу зыфалорэ чыпIэр
гум ымыштыгъ, гупшысэгъуае
хъугъэхэу, гузэжбогъу хэфэ-
гъагъэх. Мы темэр персонаж
шъхьалэу Хьабибэ иунагъо зэры-
фэгъэ чыпIэ мыпсынкIэмкIэ
(«ХэпIэхъожъ», тхылгъэу «Заом
итыркьохэр» зыфиорэм дэт
рассказ) тхакIом тапашъхъэ
кырегъэуцо.

Хьабибэ иаужырэ тхылгъэу
«ГучIэсагъэхэр» зыфиорэм орэ-
дидбгъурэ поэмэхэмрэ кыдэ-
хъагъэх, усэхэри дэтых. Мыхэр
зэкIэ темэ зэфэшъхьафхэм —
шIульэгъум, ныбджджэуныгъэм,
ичIыгу лъапIэу, илфпыпIэ гу-
псэм, мзэ зэхэкIхэм, кIалэхэм,
нэмыкIхэм афэгъэхыгъэхэу, гу-
чIэ шъыпккэм кышыуштыгъэ-
хэу гъэпсыгъэх.

Мы тхылгъым кыдэхъагъэхэм

лэхых (еплъ рассказэу «Хъэм
иорэд», зыдэтыр тхылгъэу «Си-
льфыпIэ игутеу», н. 162). ЯтIо-
нэрэ хъэ цыкIуми Етау фаусы-
жыгъагъэми, НэхъуатIэ ащ
«цимцаца-цаца» ыIозэ еджэщты-
гъэ. Мы гушыIэм изакъоми, орэд
псау мэхъу.

Уеджэ зыхъукIэ жабзэу зэрэ-
тхыгъэр, акъыл псыхъагъэу,
гупшысэ куоу ахэлгыр кызэ-
ритхыхъэрэ, кызэриIотэрэ шIы-
кIэхэр умыгъэшIэгъон плъэкIы-
рэп, рэзэныгъэ ин ахэогъуатэ
рассказхэу «Къепщэгъах а жъы-
бгъэр», («СильфыпIэ игутеу»,
н. 21—212), «Зэблэгъэныгъэм
игъогу зэхэкIхэр», н. 242—243,
поэмэу «Сигупсэу сильфыпIэ»
зыфиохэрэм, («ГучIэсагъэхэр»,
н. 85—141), нэмыкIхэм.

Хьабибэ адыгабзэр ыукъэбзы-
мэ шIонгъоу урыс гушыIэхэу
тыбзэ кыыхъагъэхэм ащыщхэр
зэридзэкIыжыхъэзэ, ишъыпккэу
Iоф адишIэштыгъ. А Iофыгъом
фэгъэхыгъэ тхыгъэхэри гъэзе-

СЯТЭ ФЭКIОРЕ ГУШЫIЭХЭР

**Уятэ гушэр зэо машIом —
Жъалымышхом хэIодагъ.
Бып-унагъоу кыицинагъэм
ГукIэжыныр игугъагъ.**

**Зэшыпхъуишмэ ашы класэу,
Ны шъузабэм ыкIо закъоу —
Сят, о кыныр пшъхъэкIэ
насэу**

**ЗэхэпшIэнэу кыиптефагъ...
Нэшхъэигъэм сибутыгъэу,
Сыпфэзэщэу уахътэ тешIэ,**

**ГукIэгъушIэу сятэ ренэу
Ижъау фабэ зэхэсшIэ.**

**Ныдэлъфыбзэм фэлэжъагъ,
Тхэныр ыпсэ хэтIэгъагъ,
Ибын дахэ цыгушIуIуIэу,
Ащ игъашIэ епхыгъагъ.**

**Адыгагъэр кысыхъэзылхыи,
Сыбзэ шIу сэгъэлэгъугъэр,
Лъэпсэ пытэ сэгъэшIыгъэр,
Оры, сят, сыпфэраз!**

**МАМАЙ (ТЕУЦОЖЪ)
Марыет.**

Нартхэм яхъарзынэшэу члэ зимы

Акъял куу, кIочIэшхо зиIэхэр, цыфыгъэ зыхэлхэр сьд фэдэрэ лъэхъани лъэпк пстэуми алыгтэщтыгъэх. Ащ фэдэ шэн-нэшэнэ дахэхэр зыхэлхэу адыгэхэм ижыкIэ кышгъэгъагъэу алыгтэщтыгъэхэр нартхэр ары. Ахэр тилъэпк ищисэтэхыпIагъэх, тэ ахэм такыстекIыгъэу ало, нартхэм яхъылIэгъэ Iорыуатэхэр ильэс мин пчъагъэм адыгэ лIэужхэм зэфалотэ-жыкхэзэ кыпрэкIох.

Дунэе кIэлэцIыкIу фестиваль-конкурсэу «Нартхэм яхъарзынэшэу» зыфиIорэр культурэмкIэ хъугъэ-шIэгъэшху, ащ кьеушыхъаты нартхэм яхъылIэгъэ кьэбархэм кIочIэ ин дэдэ зэрIэр. Ильэс-иш хъугъэу гурыт еджапIэхэм ачIэсхэм, художественнэ школ-студиехэм, культурэмкIэ гупчэхэм, джаш фэдэу художественнэ училищхэмрэ специализированнэ ВУЗ-хэмрэ ястудентхэм яIофшIагъэхэр а конкурсым хагъэлажэх. Мы ильэсым шыIэгъэ конкурсым Адыгейм, Къэбэртэе-Бэлъкъярым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Темыр Осетием, Ингушетием, Чэчэным, Москва, Москва хэкум ащыц кIэлэцIыкIухэр хэлэжыагъэх; Абхъазым, Тьркуем, Сирием, Иорданием, Великобританием, Грецием, Испанием, Араб Эмиратхэм, Марокко якIэлэцIыкIухэм ашIыгъэ сурэтхэри конкурсым кышгъагъэлэгъагъэх.

«Нартхэм яхъарзынэшэу» зыфиIорэ конкурсым изэхэщэн кьэзыублагъэхэр художник-модельерэу ТIажь Альбинэ и Фондрэ лъэпкхэм я Унэу Москва дэ-

тымрэ арых. Мыщ зы чIыпIэм кышхъугъэхэу Москва дэхэм яIофшIагъэхэр кышгъагъэлэгъагъэх, джаш фэдэу конкурсым ижюри хэтэу, зэ-лъашIэрэ сурэтышIэу, КъБР-м ихудожникхэм я Союз итхъаматэ игуадзэу Бгъэжнэкъо Заурбэч играфическэ IофшIагъэхэри кышгъагъэлэгъагъэх.

«Нартхэм яхъарзынэшэу» зыфиIорэ фестиваль-конкурсым икIэух хъугъэ мэфэки пчыхъэзэхэхэу лъэпкхэм я Московскэ унэ шыIэ мазэм и 25-м шыIагъэр. Москва шызэхэщэгъэ кьэшбюкло ансамблэу «Адыгэхэр» зыфиIорэм пчыхъэзэхэхэр кышгъагъэлэгъагъэх. Ащ ихудожественнэ пашэу, Адыгейм илIыкIо IофшIапIэу Москва дэтым культурэ IофыгъохэмкIэ иотдел илэшхэтетэу, АР-м культурэмкIэ изаслуженнэ IофышIэу Къэбэртэе Эммэ программэр кьэзыIуихыгъэ икIи кыIуагъэмы ильэсэу тызэхъагъэм Адыгейм хъугъэ-шIэгъытIу зэрэщыхагъэунэ-фыкIыштыр: республикэр зызэхашагъэр ильэс 20 зэрэхъурэмрэ зэлъашIэрэ адыгэ усаклоу икIи тхэкIошхоу, АР-м ильэпк тхэкIоу МэшбэшIэ Исхъакъ ыныбжь ильэс 80 зэрэхъурэмрэ. А мэфэкишхохэм афэгъэхъыгъагъ Москва икьэ-шбюкло ныбжьыкIэхэм яансамблэу «Адыгэхэр» зыфиIорэм иконцерти.

Программэр гъэшIэгъоныгъэ, номер пэпчэ пIоми хъунэу IэгутеошхокIэ епIыгъэхэр пэгъокIыгъэх. Усэхэм IэпIэсэныгъэшхо ахэлэу артист ныбжьыкIэхэр кьаджагъэх. КъэIуагъэ-

мэ хъушт усэхэу кьэызджагъэхэм янахъыбэр МэшбэшIэ Исхъакъ икьэлэмыпэ кьэзэрэпкыгъэхэр. Нэфышъ Адам, Мышхъожь Бэлэ, Сармасов Рамиль гум лыIэсэу усэхэм кьаджагъэх. Исхъакъ иусэхэр Хэгъэгум, ильэпкэ шIульэгъу мыухыжъэу афыриIэм фэгъэхъыгъэх, ныбжьыкIэхэм кьагу-рыIуагъэ усэкIошхом изэхашIэ зыфэдэр икIи залым чIэххэм ар алыагъэлэсын алыэкIыгъэ. НэмыкI адыгэ усаклохэм атхыгъэхэм ащыцхэм кьэшбюкло цыкIухэр кьаджагъэх. Абэзэ Денизэ, Джэрыджэ Азэма, Къурщэ Валерэ, Джэдгъэ Борис, Афэунэ Лиуанэ, Къэбэлэлы Аслъан яусэхэр дахэу залым шагъэлэгъэх, IэгутеошхокIэ цыфхэр апэгъокIыгъэх.

Ансамблэу «Адыгэхэр» зыфиIорэм икьэшбюкло ныбжьыкIэу Дзэсэжъ Валерэ адыгэ хъульфыгъэ шыуашэу цыем кьытегушчыIагъ. А шыгъын дахэр адыгэхэм кьыхахыгъэми, Кавказым шыпсэурэ лъэпкэ пстэуми агъэлапIэ, шIу алыгъэу. Адыгэхэм нэмыкI лъэпкхэр «черкес» аIозэ кьаджэх, джары адыгэ шьошэ дахэми а цIэмкIэ зыкIеджагъэхэр. Усэхэр, оредхэр тишъуашэ зэрэфатхыгъэхэр Валерэ агу кьыгъэ-кыжыгъэ.

Къэшбюкло цыкIухэм Жэнэ Къырымэзэ иусэхэм арылэу тхыгъэ оредэу «Хэбэ дахэу тэ тилэр джаш фэдэ» зыфиIорэр кьаIуагъ. Программэм анахъ ныбжьыкIэ дэдэу хэлэжыгъэ Цужба Лоренэ «Зэкъошныгъэм фэгъэ-

хыгъэ усэхэр» зыфиIорэр кьаIуагъ.

Сьд фэдэрэ гушIогъо зэхэхы адыгэ джэгукIэ аухыныр кьэшбюкло цыкIухэм шэны афэхъугъ. Мызгъэгуми ансамблэу «Адыгэхэр» зыфиIорэм икьэшбюкло ныбжьыкIэхэр кьыкIэ-лъэлэгъэх джэгу зэхашэнэу. АщкIэ нахъыжхэми кьадырагъэштагъ. Пшы-нэлэ гохъхэм адырагъаштэу тIурытIоу зэготхэу сценэм щесыхэрэм фэдэу кьэшбюкло цыкIухэм пчэгур зэлъаштагъ. Нахъыжхэми ягопагъ ащ фэдэу агукIэ шIу алыгъэу, мыпшыжыжхэу тилIэуж насыпышIохэм адыгэ кьа-шъохэр кьеклоу, нэплэгъур пIэпахэу, хэшIыкI фыряIэу кьызэрашIырэр. «Шьопсэу, насыпышIо шьохъу, лъэп-кым игугъэпIэ цыкIухэр!» — агукIэ афалогъэшт.

А пчыхъэм адыгэхэм якультурэ ихъарзынэшэу нарт эпосым лъэпкхэр экъынгъэуагъэх. ХъакIэхэм апашъхъэ Москва шыпсэурэ абхъазхэм ащыцхэри кьыуагъэх, кьэшъуагъэх, оредхэр кьаIуагъэх. Мэфэки програм-мэр кьыгъэкIэрэкIагъ РАТИ — ГИТИС-м иэстраднэ факультет кьэ-зыухыгъэ оредыло цIэрыIоу Апэнэс Ас-темыр. «Нартхэм яхъарзынэшэу» зы-фиIорэ проектм мэхъанэшхо иI. Ащ зэчый зыхэлэ ныбжьыкIэхэр зэфещэх, творчествэм игъогу афызIуехы, тятэжхэм кьытфагъэнэгъэ кIэныжъ баим шIульэгъу фарагъэшIы кьыт-кIэтэджэрэ лIэуж насыпышIохэм.

*Адыгэ Республикэм илIыкIо
IофшIапIэу УФ-м и Президент дэжъ
ренэу цыIэм ипресс-кьулыкъу*

Цыфыр анахъ зыушъ-хъаклоу, анахъ ыгу хэкIырэмэ ащыц ищыкIэгъэ медицинэ IэпыIэгъур ымыгъоты хъу-мэ, медицинэм иIофышIэхэр дыхъу-дилгъэу кьыдзэкIохэмэ е дысэу кьыдэгущы-Iэхэмэ. Ары Гиппократ «Любовь к врачу есть любовь к человечеству» зыкIиIоштыгъэр.

Врачэу зигушчыIагъэ, зизекIуагъэIэ сьмаджэм зыкьезыгъэштэн, ыгу зыщэ-фын, цыхъэ кьызыфьри-гъэшIын зымылгъэкIырэм Iэзэн Iофым гъэхъэгъэшхо шишIышъунэу, сьмаджэм ишIогъэшхо ригъэкIынуэ тшIошIырэн.

Апэрэу врачымрэ сьма-джэмрэ зэдэгущыIэгъу зы-зэфэхъухэкIэ, врачыр сьма-джэм зэрэпылгыхъэрэм, зэредэIурэм нахъ мымакIэу адрэри ащ лъэплгъэ, зэхихы-рэр, ыльэгъурэр ыгу реубы-тэ, бэкии щэгугъы, цыхъэ ф и ш I ы ш т - ф и м ы ш I ы -штымкIэ, рэхъат ехъулэшт-емыхъулэшттымкIэ теубы-тагъэ ешIы. А гупшысэхэм ахэтэу Iэзэныр рагъажэ. КъэпIопэн хъумэ, врачыр мIаIэ, сьмаджэр зIэзэжы. Мыхэм тязыгъэгупшыса-гъэр джырэблагъэ республи-кэ сьмаджэщым нэхэм зы-щIаIэзэхэрэ отделениеу хэ-тым тызычIафэм щытлэгъ-гъугъэр, шызэхэтшIагъэр ары.

Мы отделение сьмаджэ-щым зыхэтэр 1998-рэ ильэ-

сым щегъэжыагъ. А охътэ мыбэшхом кьыкIоцI отделени-ем хэхъоныгъэшхохэр ышIы-гъэу, ыльэ пытэу теуцауагъэу плыгъэ хъушт. Нэхэр операции ашIын фаеу хъумэ, Краснодар е нэмыкI кьэлэшхохэм сьма-джэхэр агъакIоштыгъэхэмэ,

джы зыми кIонхэ ищыкIэ-гъэжэп. Уахътэм диштэу оборудование дэгъоу отделени-ем илэхэм яшIуагъэкIэ, ди-агнозыр псынIауэ икIи тэрзэу врачмэ агъэуцу, шIуагъэ кьы-тэу Iэзэнхэ алыэкIы. Ильэсым кьыкIоцI операции минитIум ехъу мыщ шашIы, зы мафэм нэбгырэ 15-мэ IэпыIэгъу афэхъухэу кьыхэкIы.

Отделением ипашэр меди-цинэ шIэныгъэхэмкIэ кандида-тэу, апшъэрэ категории зилэ врачэу Хъут Фатим ары. Врач нэбгыри 10-м шыщэу 2-р меди-цинэ шIэныгъэхэмкIэ канди-датых, апшъэрэ категории яI. Врач нэбгыри 5-ми апшъэрэ категории зэрIэр кьаушыхъа-тыгъ. Сьмаджэхэр лъэшэу зыфэрэзэхэ Беданэкъо Тэмарэ АР-м псауныгъэр кьэухъумэ-гъэнымкIэ изаслуженнэ Iо-фышI. Врач ныбжьыкIэхэм щысэ зытырахы икьун коллек-тивым зэрэхэтым шыгу-

шIулыхъэ, зэгурыложьхэу зэ-дэлажэх. Хъупхъэу, яIофшIэн шIу зэралэгъурэр кьахэщэу, сьмаджэхэр агъэразэхэу мафэ кьэс япшъэрылгъэр агъэцакIэх медсестрахэу Закиан Неллэ-рэ Тхъагъэпсэу Замирэрэ. Ахэ-ми «тхъашъуегъэпсэу» ятIо

тшIоигъу. Отделением зэте-гъэпсыхъагъ, узэрэчIахъэу кьэбзэныгъэу чIэлым гу лы-отэ. Палатэхэми шыкIагъэ гори арыпIагъэрэп, тыдэ упIагъэ-ным кьэбзэ-лъабз, гүлэтыпI. А зэпстэур зышIушIагъэр се-стра-хозякэу Светлана Кузь-мичевар ары.

Мыщ чIэтхэм анахъ кьахэд-гъэщы тшIоигъор тэ кьыт-фэгъэзэгъэгъэ врачэу Хъодэ Джэнэт Казбек ыпхъур ары. Ащ игукIэгъу, ибэрэчэтыгъэ, ицIыфышIугъэ мафэ кьэс ти-нэрылэгъугъэ, зэхэтшIагъэ. Ыныбжьэ емылгытыгъэу зэрэ-IэпкIэ-лъапкIэр, сьмаджэ-хэмкIэ зэрэдэгъур, иIокIэ-шIыкIэхэр кьэмыштэн умы-лэкIынуэ зэрэщытыр кьэIо-тэгъуай. Ащ ятэ пенсием зэ-кIоми гукIэгъуныгъэрэ цы-фыгъэшхорэ сьмаджэхэм адызэрихъэзэ кьыгъэшIагъэм (аужырэ мафэм нэсыжъэу) врачэу Iоф ышIагъ. Ари зэрэ-

цIыфышIугъэм кьыхэкIынкIи пшIэхэнэп IофышIэ кьыкIыжы, иунэ кьэсыжы идунай зэри-хъожыгъэр. Ар кьызкIэстхы-рэр ятэ иIокIэ-шIыкIагъэхэм, ицIыфыгъэ яфэмэ-бжымэ ып-хъуи кьытехъагъэшъ ары. Адыгэхэм «о пшъхъэ фэлшIэн,

цIыфхэм гуапэ ащыхъун» ало. Ар зэрэшпыккэр сьмаджэхэ-ми, коллективэу Джэнэт зыхэт-ми лъытэныгъэу кьыфашIы-рэм кьеушыхъаты.

ГухэкIми, мы чIыпIэм кьы-щытIо тшIоигъу, врачыцIэр иIэу, цыфхэр ыгъэрэзэджэныр нахъ игуапэм фэдэу зеклоу, дысэу гушчыIэу, щIэгъуаехэу медицинэм зыщIэныгъэ езып-хыгъэхэм ахэтыр зэрэмыма-кIэр. Ахэр врачыми — врач насыпынчъэх. Джэнэт апэрэ зэдэгущыIэгъоу сьмаджэм дырилэмкIэ регъажэ, игумэки фегъэмакIэ, кIуачIэ кьыхелъ-хъэ, цыхъэ кьызыфьрегъэшIы. МэфишI-пшIыкIутIоу сьма-джэм ар зыщелазэрэм зэшIуи-хырэр бэдэд. Зи зымылгъэ-гъуштыгъэм, зи дунай ренэу шIункIыгъэм нэфынэр ебгъэ-лэгъужыныр насыпыгъ.

Ащ изакъоп Джэнэт дахэу ыIорэр, шIоу ышIэрэр, гукIэ-гъоу кьыхафэрэр. Сьмаджэхэм

зыныбжьэ ильэс 70 — 80-м ехъугъэу ахэтыр макIэп. Ахэм ащыцхэр уз зэфэхъ-хъафыбэхэм агъэгумэкIых. Ащ фэдэ закIэх пIоми хъушт мы тхыгъэм кIэтхэжыгъэхэ-ри. Зэлэзэхэрэм ащ фэдэ ахэтмэ, ынэхэм ящыкIагъэр ришIэмэ ригъэкъоу сьмаджэр ыгIушпыжыкIэрэп, ищыкIагъэу ылыгътэмэ, нэмыкI специали-стхэри кьещэх, Iэзэн амалхэр адызэрехъэх. Ильэс 80 зы-ныбжьэ Бэгъ Муратэ ынэу зи зымылгъэужыштыгъэр опе-рация ащ ышIыгъ, дунаим идэхагъэ икIэрыкIэу ригъэ-лэгъужыгъэ. «Сьдэу цыф-мэ ялыя мы Джэнэт цыкIур! Ар кьызэрэздэгущыIэрэр, кьызэрэздэекIорэр! ЗэрэцIы-фышIур ынэмэ кьакIэщы», ылоштыгъ ащ. Мыщ кьэгъэ-лъагъо зилэпшIэн шIу зыльэ-гъурэм, дэгъоу ар зыгъэца-кIэрэм щытхъуи кьызэрилэ-жыкIырэр.

«Джэнэт специалист ныб-жыкI, хъупхъэ, Iушы, сьма-джэм узэрэдэекIон фаер ешIэ, шIэныгъэ дэгъу иI, — ело от-делением ипашэу Хъут Фати-мэ. — Зэхъырэхышъэрэм кIэ-упчIэ, ишIэныгъи дэгъоу егъэ-федэжы. Специалист дэгъу дэдэ зэрэхъуштым, зыпылгъэ Iофым гъэхъэгъэшхо зэрэ-щишIыштым сицыхъэ телъ».

«Афэрым!» ятэIо Хъут Фа-тими, Хъодэ Джэнэти. Пса-ухэу, дахэ алон, шIу ашIэн алыэкIэу, насыпышIохэу ильэ-сыбэрэ псэунхэу афэтэIо.

*ЛЫХЭСЭ Аскэр,
БЭГЪ Мурат,
ГАПАЛЮК Владимир,
ЦУНДЫШК Мэдин,
ХЪУНЭ Мэдин.*

НЫБЖЫКІЭ ПУНЫГЬЭР

Зэлуклэгъу фаб

Клэрэщэ Тембот илитературнэ музей мы мафэхэм ишлэж агъэлъаплэу цыфыбэ шызблэкыгъ.

Адыгэ клэлэгъэджэ колледжым шеджэхэрэм музейм шагъэклогъэ уахтэр гукъэкыж дахэ афэхушт. Яклэс тхэклошхоу, СССР-м и Къэралыгъо премие кызыфагъэшхошагъэу, АР-м и Къэралыгъо премие илауреатэу (зыщымылэжъ уж) Клэрэщэ Тембот ищылэклагъэр, игъэпсыклагъэр, итворчествэ зыкызырэрэзлуиыгъэм, итхылъ гъэшлэгъоныбэу — романхэу «Насыным игъогу», «Типшъашъэхэр», «Шыу закъу», повестхэу «Шапсыгъэ пшъашъ», «Ны лушым ыпхъу», нэмыклэхэри зэритхыгъэ шыклэхэр, ахэм темэу, идееу ащыпхырыщыгъэхэр, игерой зэфэшхъафхэр шлошхъуныгъэ зыфы-

уагъэшлэу зэрэгъэпсыгъэхэр, узкырыплъын шыклэ-гъэпсыклабэу ахэм ахэлхэр, художественнэ гушылэ лъэшым имэханэ зэрагъэшлэгъ.

Мэфэкл Иофтыабзэр кызы-Луиыгъ ыкли зэришагъ мы музейм ипашэу Юналие Заремэ.

Тхаклом ишлэж ыкли повестэу «Шапсыгъэ пшъашъ» иобилей афэгъэхыгъэ зэлуклэгъум Клэрэщэ Зузэ, Тембот ишхъэгъэ, артисткэу, композиторэу Жэнэ Нэфсэт кызырэрэгъэблэгъагъэхэр кылуагъ, гушылэр Нэфсэт фигъэзагъ.

Зэлъашлэр артисткэм игуапэу, ежъ иныбжыкыгъэу дэдэм лъапэ апэрэу зыщидзыгъэгъэ педучилищым (джы педколледжым) иеджаклохэм шлуфос фабэ кыарихыгъ, яшлэныгъэ, ягулыгъэ хагъэхъоньмклэ мыщ фэдэ зэлуклэгъухэм, зэхыхъэхэм яшлуа-

гъэ кызырэрэлорэр кылуагъ. Ащ ыужым ежъ ышхъэклэ адыгэ тхэклошхоу Клэрэщэ Тембот итворчествэ илъяплэу, ипроизведенихэм яджагъэу, яджэу, ахэм атехыгъэ спектаклэхэу титеатрэ шагъэуцугъэхэм ахэлэжэу зэрэхуыгъэр кыарилуагъ. Титхэкло нахыжхэм яхыылэгъэ телеыкли радио кытынэу «Шыу шыутыгъэу, шыутыгъышхэрэп!» зыфилорэр зэрэзхишагъэр, Тембот итхыгъэхэм ащыщ пычыгъохэм кыаджэу зэрэщыгъым ягугъу кышылъыгъ. Къафеджагъ «Шапсыгъэ пшъашъ» шыщ. Лъэпкэ литературэм, анахъэу Клэрэщэм ипроизведенихэм, плуныгъэгъэсэныгъэ купкышхо зэрэлэр кыгъэтхыгъ.

Гушылэр лъыгъэклогъагъ Клэрэщэ Зузэ. «Тембот — тхакло, иакъыл, игушысэ кыахыгъэр зэклэ мары шъуапашхэ ил, — кылуагъ Зузэ. — Гъашлэ зэдэдгъэшлэгъ, непи сэгъэшлэгъожы ащ ищылъ гъэпсыклагъэр, шхъэкуцлэ Иофышхоу тхэныр мышъыжэу егъэцаклэ Иоу умышлэнэу, сыдигъуи шэнышлэ-гушлэбзыоу гъэпсыгъагъ. Икабинетыпчъэ небыжы зэфытигъэшылъгъэп, зэлугъуыкыгъагъ. Калэхэр цыкылуыгъ, тэри, зэрэунагъоу, тыклоштыми, тыгушылэщтыми тыфитыгъ. Ежъыр, умышлэмэ ытхырэр хъазырэу ошъогуым кы-

фехым фэдэу, сыдигъуи зэклогъагъэу, гушсэфэу Иоф ышлэщтыгъэ. Блокнот цыкылуым гушысэ инэу шигъэунэфыгъэм, лэлэсагъэр кыбэклогъэ, ипроизведенихэр ахишлыкыштыгъэх. Шылэныгъэр лъэшэу илъяплэгъ, ылъэгъоу зэхышлэрэр гъунэнчъагъ. А зэклэ игеройхэм ахигошагъ, цыфыр чыплэу зэрытым емылгытыгъэу, напэр дэхэн зэрэфаер ащыкыгъэтхыгъ.

Адыгэ клэлэгъэджэ колледжэу Андырхъое Хъусенэ ыщлэщытым иклэлэгъэджэу, шлэныгъэлэжэу Пэнэшъу Марьянэ ипсалъэ анахъ шыкыгъэтхыгъэр Клэрэщэ Тембот ищылэныгъэ ыкли ипроизведенихэр плуныгъэ клэлэшлэ ахэлэу зэрэгъэпсыгъэхэр адыгэ шэн-хабзэр, гъэпсыклэ-шыклэ тэрэхэр зэбгъашлэ пшлоигъомэ, адыгэ лъэпкыр нахъ лупклэу, нафэу уанэлу кыибгъэуцонхэ мурад уилэмэ, уябгъуклонэу зэрэщымытыр ары. Тембот ироманхэм, иповестхэм, иновеллэхэм шылэныгъэ лъэпсэ куу зэрэлэр ыкли тхаклом ар шыпкэм тетэу кызырэрэрилотыкыгъэм ягугъу кышылъыгъ. Тхэклошхом итхылъхэу «Насыным игъогу», «Типшъашъэхэр», «Шыу закъу», иповестхэм, иновеллэхэм адыгъэу зызылгытжыгъэр пэпчъ ыкли ныбжыкыгъэ сэнаушыбэр агъэгушлэу, агъэгъушхоу зэраджэщтыгъэхэр, ахэм ахэт геройхэу,

цыф инхэу, цыф лъэшхэу, зэклогъытагъэхэу — Биболэт, Шумаф, Ерстэм, Анцокъу, бзылфыгъэ образ дахэхэу — Нэфсэт, Гулэз зыфэллошхэм ацлэхэр егупшыгъэу ары кыс аусыхэу зэрэщытыгъэм кыагъушылагъ. Неппи литературэм, анахъэу адыгэ литературэм, лъэпкэ плуныгъэмклэ имэханэ зэрэныр, Клэрэщэ Тембот итворчествэ, ипроизведенихэр анахъ школ иным зэрэфигъадэхэрэр кылуагъ.

Клэрэщэ Тембот итворчествэ фэгъэхыгъэ мэфэклъыр тхэклошхом илитературэ музей уфэгъэносэрэ экскурсиеу Юналие Заремэ къафилотагъэм ыгъэпытжыгъ.

Клэрэщэ Тембот ехыылэгъэ фильмэу Адыгэ республикэ телевидением шагъэхъазырыгъэми студентхэр рагъэплъыгъэх.

Алгъэгъуыгъэу зэхыхыгъэм агухэр кыгъэпсынклагъэу, Клэрэщэ Тембот идунэтетыкылагъэр, идунэеплпыклагъэр, итхэклагъэр, гушхъэ байныгъэу лъэпкыым кыбыфцинагъэр зэхашлагъэу, ежъхэми яшлоигъоныгъэхэр, ящылэныгъэ гухэлъ нахъ къафэнэфагъэу рэзэныгъэм клэгъэтхыгъэ, зэбгырыкыжыкыштыгъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.
Сурэтр зэлуклэгъум цытырахыгъ.

НЭГУАСЭ ЗЫФЭШЪУШ

Тыгъужъ Санят: «Жэбзэ дахэ зылулхэр, гушылэм фэкъулайхэр сикласэх»

Адыгэ радиом кыбархэмклэ иотдел илээс 13 хуыгъэу Иоф щешлэ Тыгъужъ (лэшы-нэ) Санят. Иклэс инадыгабзэклэ кытынхэр егъэхъазырых, кыулайныгъэри игъорыгъоу илээсхэм кыадэклогъ.

Ау ыгъэшлэгъожы екъу уахтэр псэу зэрэчъэрэр. Тыгъуасэм фэд, сабыд дэдэу, якыоджэ усэклогъоу Теуцожъ Цыгъо иунэ-музееу 1980-рэ илээсым Гъобэкъуае кышчы-злуахыгъагъэм Санят гушлэу зыгъэщтыгъэр. Къоджэ еджаплэм зычлэхъэгъэ ужыми, ар нахъ икыуаплэ хуыгъагъэ. Хъаклэу кыаклохэрэм кыафалуагъэхэрэм аклэдэлуыныр, е ежъхэм классымклэ литературэ сыхъагъэу афызхашагъэр лъэшэу иклэсагъэх. Адыгэ гушылэхэм ядэхагъэ, нылдэлыббзэм жыу макъэу клэтыми пшъэшъэжыгъэм гугъэ лэшлэхэр рагъэшлыщтыгъэх. Адыгабзэмклэ езыгъаджэщтыгъэхэу Уджыхъу Нинэ Шухъаибэ ыпхъум иурокхэр Санятклэ мэфэклым фэдэгъэх.

Адыгэ унэгъо гушсэф кыи-хуыгъэхэу зэш-зэшыпхъухэу Инвер, Нэфсэт ыкли Санят, ятэ-янэхэу лэшы-нэ Шамсудинэрэ Аминэтрэ язэгъурыло-зэрэлъыгъэжъ, ялэдэб, яцыфыгъэ нэхъой кырыплыхъэу кыэтэджыгъэх. Ежъхэри агуклэ цыф тэрэз хъухэмэ сыдигъуи ашлоигъуагъ.

— Жэбзэ дахэ зылулхэу, гушылэклэ шыклэм фэлэзэхэр

сикласэх, — кылуагъ Санят. — Сыдигъуи лъэшэу шлоигъуагъ гушылэм епхыгъэу Иоф шлэнэу. Школным сычлэсыгъ сиамак кызырэхэу усэ ыкли рассказ цыкылу фэдэхэр стхыгъэ зэхъум. Нахъ зыкызысэлэтым тлэклу зэпызгъэу гъагъ...

Адыгэ къэралыгъо университетым илъяпкэ факультет дошкельнэ педагогикэмрэ психологиэмрэклэ иотделение очнэу кысыухыгъ. Седжэзэ унагъо сыхъэгъагъ. Зэпыуплэ фэхъугъэми, сишлоигъоныгъэ сыкыфэклогъыгъ, мы илээс заулэм (типшъэ-шылтлуи нахъ зыкыалэтыгъ) усэнтхэным нахъ зэстэу сыфэжыагъ. Бэмышлэу журналэу «Зэкъошныгъэм» апэрэу сирассказ кыхъагъ, ащ нахъ сыкыгъэгъушлэу кыычлэкын, усэхэри, рассказхэри стхыгъэх, нахыбэккли сыгугъэ шлоигъу, — кыддэгъуащэ ишлошхэмклэ Санят.

Шылэныгъэр арыба анахъ еджэплэхэр: бэ хэлъагъорэр, бэ узфигъасэрэр. лэшы-нэми япхъоу,

Тыгъужъ лэагъоу Къунчыкыо-хъаблэ шыпсэурэмэ яныс Санят. Ишхыгъэу Салбийрэ ежъыр-рэ пшъэшылтлу зэдаплэ — нахыжыгъыр Суанд, республикэ гимназием ия 9-рэ класс шеджэ, нахыкыкы цыкылу — Самаира, кыклогъэ илээсым еджаплэм члэхъашт. Санят игуащэ ицыфышлугъэу кылуагъэрэм, ипшы-кыуитлу лытэныгъэ афырилэу ацлэ кызырэрэриорэм зыхэхъэгъэ унагъом ащыщ хъун зэрилгъэ-кыгъэр кылуагъашлэ. Адыгэ унэгъо лъапсэр зэрагъэпытэрэм уегъэгъушлэ. Уахтэм дэклотэрэ бзылфыгъэ ныбжыкыгъэм ымаккэ икыуклэ ащызэхэошлэ ытхыхэрэм.

— Сисэнэхъат нахъ зэхасшлэу мафэ кыс мэхъу, гъэшлэгъоны, цыфыбэмэ уафещэ, угулыгътэ кыегъэушы, — ело Тыгъужъ Санят.

Унэгъошлэными, клэлэплуными, Иофшлэными бэба узфагъасэу ыкли десэу ахэпхырэр. А зэклэм акылы зэтеуцагъэр агъэ-гупшысэ. Джары Санят кыэлэ-мыр кызыгъэштагъэр — зыгъэ-гумэклырэр, зыгъэгъушлорэр, зыгъэрэзэрэр, зэмызэгъырэр иамал кызырэхъэу художественнэ псалэкклэ кыломэ шлоигъоу. Етхы усэхэр, етхы рассказхэр. Ахэр зыхэт шылэныгъэм, цыф гъэпсыклэ-шыклэхэм япхыгъэх. Шур нахыбэу хэти илэным клэхъопсы, фэсакъэу гупшысэр клышъэ, гушылэ шъуашэ фешы.

Тыгъужъ Санят итхаклэ зышлэ зышлоигъохэм апашхъэ итхыгъэхэр кыетэлхъэх, шъуагъэж!
МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Усаклэхэр

Къахэсхыгъэр

Ар сэры зигушылэр,
Ар оры зыфышылэр.
Псэлъыхъуабэм сызахэдэм,

Къахэсхыгъэр уилэуж.
Лэлын цыкылоу кысэптыгъэр
Гуклэгъу фабэм илэуж.

Макло уахтэр

Лэужэхэр зэлэкых,
Шыфхэр зэхэкых,
Шылаклар мэлэхъу,
Нахышлэм тылэхъу.
Мафэхэр зэлэкых,
Къэуцуи ашлэрэн.

Зэхэдзи ашлэрэн,
Ары шлоу хэлгыр.
Зэклэми тэбанэ,
Лэклэу тыкэнэ.
Хъун закъоу тэ тлорэр —
Туахэтэ гурылорэн.

Бэрэ сегупшысэ

Бэрэ мэхъу сегупшысэу
Шылэныгъэр зэрэшлагъом.
Уахтэр макло уигъэсысэу,
Жы коренэу, кымыуцоу.
Ныбжыгъэм хэклы, гур зэлонклэ,
Туамали кышчыгъагъэ.
Сыд тишлуагъэу кыэдгъэклуагъэр,
Тылэнэу джыри кыитфэнагъэр?
Тисабыйхэр тигушлуагъох,
Тыгъогу-лъагъо зэлъырклогъ.
Шылэныгъэр лъагъэклуатэ,
Ащ кыадэхъурэр тыгу итхыагъу.

Гужыогъащэ сишлулэгу

Хэгъэнагъэу уиостыгъэ сызыблэкыгъэрэм, сыгу зэлонклэ,
Услэгъуным сыклэхъопсэу, уиурамы сыкырырклогъ.
Шыуигъунэгъухэр сиушхъагъоу, уинэплэгъу сыклэхъопсы.
Анахъ дахэу гым хэлклагъэу къахэсхыгъэр оры, сыпсэ!
Язгъэшлэным сыещтыгъэхэу, сишлулэгъу сэ кысэхъаклы,
Уигушхэлхэр згъэпсынклэнэу сэ сэгълэ, ори ошлэ.
Уилэужэи бэп илалэр, уихъащт шлэхъуи унагъо,
Насын гъогулэм лъэ теодзэ, сэ гужыуагъэ сугуклэгъу.
Уилахыгъэр мэгумэкых, пшъэшгъэгъуэр пфызэлэклы,
Сэ дахэу кыпфахыгъэр пфэшлу кыабзэуи кыоклу.
Хъохъур кыало, кыитфэгъушлэх, хъагъо шъушлэнэу кышгъуфлалэх,
Унэгъуаклар насын заклэу, шъушылэнэу псалъэ пфало.
ТЫГЪУЖЪ Санят.

Нэм ылъэгъурэр гум екIу

Краснодар художественнэ училищыр кызыщызуахыгъэр илээси 100 мэхъу. Ащ фэгъэхыгъэ сурэт кэгъэлъэгъонхэр краим икълэ шхьалэ щызэхашэх. Художественнэ галереу «Санталым» апэрэ кэгъэлъэгъонзу кыщызуахыгъэр Хэгъэгу зоошхом иветеранзу Петр Филиппенкэм илофшлагъэ ехьылагъэ.

1948-рэ илээсым кьулыкъур кыухи ядэжь кызыгъэгъэжым Петр Филиппенкэмрэ янэрэ зэгъусэху Краснодар щыпсэунзу кIуагъэх. Орденхэр, медальхэр ыбгъэ кыхэлэдыкIы-ху матрос шъуашэр зыщыгъ кьулыфгыгъэ ныбжьыкIэр Краснодар дэт художественнэ училищым чIэхьагъ. Искусствэм хэшIыкI фызилэ цыфмэ, кIэлэгъэгъэ дэгъумэ зэрэ-рагъаджэщыгъэм ишIуагъэкIэ сэнэхьатэу кыхихыгъэр нахь лъэшэу ыгу рихыгъэ.

Петр Филиппенкэм кызырIуатэрэмкIэ, искусствэм сэнэхьатэу зыщызэгъэгъотыкIэ щыIэныгъэр нахьышIоу кызырэгъурылошт шыкIэм уегупшысэ. Тарихьыр, лъэпкхэм яшэн-хабзэхэр, щыIэныгъэм зэхьокIыныгъэу фэхьухэрэр дэгъоу пшIэнхэ фае.

ЩыIэныгъэр кьалуатэ

Сурэтэу ышIыгъэхэр щыIэныгъэм кыхихыгъэх. Тарихьым зэрэпхыгъэхэм фэшI уадэ-гушыIэ, шыпкыагъэр зэбгъашIэ пшIоигъоу гупшысэмэ узэлъаштэ. Хэгъэгу зоошхом П. Филиппенкэр зэрэхэлъагъэм исурэтхэмкIэ гу лъыотэ. Зоо хьылъэм имафэхэр IупкIэу, гурылогъошIоу кьелуатэх, плуныгъэ кIуачIэу ахэлъыр кыпплэгъэгъэсы. Жыбгъэр кызыр-епщэрэм елытыгъэу зызыхьожьырэм ар ащыщэп.

Ефэндэу Цэй Шыханчэрые, Фэдз щыпсэурэ ным, цыфым шIушIагъэу иIэм, сэмэркъэу зэдзышIырэ хьулыфгыгъэхэм, апэрэ адыгэ ре-волюционеру Шэуджэн Мосэ шым зэрэте-сым, шахмат зэдэшIэхэрэм, тыкьзыуцухьэ-рэ дунаим изытет, нэмыкIмэ афэгъэхыгъэ сурэтхэм щыIэныгъэр кьалотэрэ кьодыеп. Уагъэгъуазэ, зэфэхьысыжхэр уагъэшIых, авторым уIуагъэ пшIоигъоу уашIы, искусствэм нахь куоу ухашэ. Зэкъошныгъэм, патриотиз-мэм илофшлагъэхэм чIыпIэшхо ащаубыты.

П. ФилиппенкэмкIэ аублагъ

Художественнэ еджапIэр илээси 100 зэрэхьурэм фэгъэхыгъэ кэгъэлъэгъоныр П. Филиппенкэм илофшлагъэхэмкIэ кызыр-рээIуахыгъэм тегъэгущIо. Зэхьагъэу зэхаша-гъэм художественнэ галереу «Санталым» идиректорэу Нина Стрижовар, АР-м куль-турэмкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафи-са Васильевар, АР-м исурэтшIхэм я Союз итхьаматэу Хъуажь Рэмэзан, социологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу Хьагъур Айтэч, культурэм илофшIэхэу Светлана Маровар, ЛэупэкIэ Нурбий, ШъуапцIэкъо Нурыет, нэмыкIхэри кыщыгушылагъэх. Адыгеим исурэтшI цIэрылохэу Гьогунэкъо Мухьар-бий, Кьонэ Аслъан, Эдуард Овчаренкэм, Геннадий Назаренкэм, нэмыкIхэми Красно-дар дэт художественнэ еджапIэр кызыра-ухыгъэр, искусствэм лъэпкхэр зэрээфIищ-хэрэр зэлукIэм кьыщалагъэ.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

Мыекъяуапэ щызэлукIэщтых

ТелефонкIэ кьатыгъ. Урысыем изэнэкъокъу хэлэжьэрэ командэху суперлигэм хэтхэм яешIэгъухэр Краснодар щэкIох. ЗэлукIэгъумэ мыекъяуапэ «Адыфыр» ахэлажъэ. «Кубань» Краснодар — «Адыф» Мыекъяу-пэ — 42:23.

«Адыфым» итренер шхьа-Еу Александр Реввэ кы-зэрэтилуагъэмкIэ, тикомандэ щешIагъэхэп Лариса Сысо-евар, Мария Гарбуз, нэмыкI спортсменкэху опыт зилэ-хэр. «Кубань» текIоныгъэм ишъыпкызу фэбэнагъ.

Мэзэм и 21 — 23-м Краснодар, Ижевскэ, Санкт-Петербург, Мыекъяуапэ яко-мандэхэр Адыгэ Республикэм икълэ шхьалэ щызэлукIэ-щтых. ЕшIэгъухэр сыхьатыр 16-м ыкIи 18-м аублэхэзэ ашIышт. Гандбол командэ-хэр я 7 — 10-рэ чIыпIэхэм афэбанэх. Мыекъяуапэ ыуж Ижевскэ ыкIи Санкт-Пете-бург ащешIэщтых.

НэкIубгъор зыгъэхьабырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КьыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ IофхэмкIэ,
IэкIыб кьэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
кьэгъухэм адырIэ
зэхьыныгъэхэмкIэ
ыкIи кьэбар жьу-
гъэм намалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыхэшIэр:**
385000,
кь. Мыекъяуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышъып-
кыагъэу кьахафэ-
хэрэмкIэ кьэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжэ ахьы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэ-
рэмрэ яепллыкIэ
зэтемыфэн ылъэ-
кIышт. Гъэзет-
еджэхэм кьыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи кьэ-
зытхыгъэхэм
алэкIэдгъэхьа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъяуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4335
Индексхэр
52161
52162
Зак. 492**

Хэутыным
узщыкIэтхэнэу щыгъ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

икъэшъуакIох

Лъэпкэ кьэшъокIо ансамблэу «Гуфи-тыр» зызэхашагъэр бэшIагъэп. Къэбэртгэ-Бэлыкъарымрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ ар-тистэу Нэныжэ Айдэмыр купым ихудожес-твеннэ паш. Артистэу хэтхэр ныбжьыкIэх,
лъэпкэ искусствэр якIас. Къэшъо шхьа-
Iэхэр кьэзышIырэм ащыщых Дыгъу Псы-
нэфрэ Апсалам Рамизрэ. Тишэн-хабзэхэр
искусствэм дахэу кьышагъэлъагъох.

Сурэтым итхэр: Дыгъу Псынэфрэ Ап-салам Рамизрэ.